

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

Kangasalan palveluverkon kehittämissuunnitelma 2024 – 2030

Elinympäristö-, hyvinvointi- ja sivistyslautakunta 23.4.2024

Kaupunginhallitus 29.4.2024, 13.5.2024

Valtuusto 20.5.2024 (tarkistettu 21.5.2024, 15.5.2024)

Sisällysluettelo

Strategia ja tarpeet

1. Strategia ja tarpeet päivitykselle
  - 1.1 Kaupunkistrategia 2029
  - 1.2 Tarpeet päivitykselle

Aikaisempien suunnitelmien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen arviointi

2. Päiväkotij- ja kouluverkkosuunnitelman 2020-2030 tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
  - 2.1 Yleisesti
  - 2.2 Keskusta-pohjoinen alue
  - 2.3 Läntinen alue
  - 2.4 Itäinen alue
3. Palveluverkon kehittämissuunnitelma 2014-2030 tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
  - 3.1 Keskitetyt ja lähipalvelut
  - 3.2 Palvelukeskittymät, asiakaslähtöisyys, talouden kantokyky
  - 3.3 Nuorten palvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikuntapalvelut
  - 3.4 Muutoksia päiväkotij- ja kouluverkossa sekä hyvinvointij- ja vapaa-aikapalveluissa 2000-luvulla

Kehittämislinjaukset

4. Kangasalan palveluverkon kehittämissuunnitelman kehittämissin-
aukset
  - 4.1 Tavoitteet ja kehittämistarpeet
    - 4.1.1 Varhaiskasvatus ja esiopetus
    - 4.1.2 Perusopetus ja lukiokoulutus
    - 4.1.3 Liikuntapalvelut
    - 4.1.4 Nuorisopalvelut
    - 4.1.5 Kulttuuripalvelut
    - 4.1.6 Kirjastopalvelut
    - 4.1.7 Taiteen perusopetus (musiikki, kuvataide, tanssi, käsityö)
    - 4.1.8 Vapaa sivistystyö (Kansalaisopistotoiminta)
    - 4.1.9 Vapaa-aikatilat

Aluetarkastelut

5. Palveluverkon aluetarkastelut
  - 5.1 Alueet
    - 5.1.1 Läntinen alue: Lamminrahka-Vatiala-Suorama
    - 5.1.2 Läntinen alue - arvio
    - 5.1.3 Läntinen alue - vaihtoehdot
    - 5.1.4 Keskinen alue: keskusta-Huutijärvi-Liuksiala-Tursola-Riku
    - 5.1.5 Keskinen alue - arvio
    - 5.1.6 Keskinen alue - vaihtoehdot
    - 5.1.7 Pohjoinen alue: Ruutana-Haviseva
    - 5.1.8 Pohjoinen alue: arvio
    - 5.1.9 Pohjoinen alue: vaihtoehdot
    - 5.1.10 Itäinen alue: Sahalahti-Kuhmalahti
    - 5.1.11 Itäinen alue - arvio
    - 5.1.12 Itäinen alue - vaihtoehdot
  - 5.2 Alueelliset lähipalvelut ja keskitetyt palvelut
    - 5.2.1 Taiteen perusopetus, kulttuuripalvelut, vapaa sivistystyö, vapaa-aikapalvelut - arvio
    - 5.2.2 Alueelliset lähipalvelut ja keskitetyt palvelut - vaihtoehdot

Investoinnit ja varhaiskasvatuksen järjestäminen

6. Aikajana
  - 6.1 Varhaiskasvatuksen kapasiteetti ja investoinnit läntisellä alueella
  - 6.2 Varhaiskasvatuksen järjestäminen ja palveluseteli

TYÖRYHMÄ

Merja Lehtonen (Opetus- ja koulutusjohtaja)
Harri Pitkämäki (Kiinteistöinsinööri)
Merja Saarilahti (Rakennuspäällikkö)
Marjo Vesa (Varhaiskasvatusjohtaja)
Marke Vornanen (Vapaa-aikajohtaja)
Jenni Joensuu-Partanen, siht. (Suunnitteluarkkitehti)
Juuso Heinisuo, pj (Kehitysjohtaja)

OHJAUSRYHMÄ

Kati Halonen (Hyvinvointijohtaja)
Sirkku Malviala (Elinympäristöjohtaja)
Jonna Sillman-Sola (Hallintojohtaja)
Petri Lähti (Talousjohtaja)
Jenni Joensuu-Partanen, siht. (Suunnitteluarkkitehti)
Juuso Heinisuo, pj (Kehitysjohtaja)

1. Strategia ja tarpeet päivitykselle

1.1 Kaupunkistrategia 2029

Tuottava ja tehokas kaupunkikonserni

- Pidämme tulot ja menot pysyvästi tasapainossa
- Uudistamme toimintaamme ja talouttamme tuottavaksi ja tehokkaaksi
- Mitoitamme palvelutuotantomme ja -verkkomme ennakkoivasti

Tiivistyvät taajamat ja mahdollisuuksien maaseutu

- Kehitämme yhtä aikaa sekä kaupunkia että maaseutua

Hyvinvoivat ja terveet kaupunkilaiset

- Monipuolinen kesäpäivän kulttuurikaupunki: liikuntaa, harrastusmahdollisuuksia, taidetta, tapahtumia, museoita ja kirjastopalveluita

Kasvun ja oppimisen edelläkävijä

- Tarjoamme turvalliset, terveelliset ja laadukkaat oppimisympäristöt

Liikkuva ja harrastava Kangasala

- Edistämme kaupungin liikuntamahdollisuuksia sisällä ja ulkona

Osallistava ja palveleva, sujuvan arjen Kangasala

- Edistämme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä
- Lisäämme yhteistyöllä kolmannen sektorin vaikuttavuutta

Kangasalan kaupunkistrategian mukaisesti Kangasala on kasvun ja oppimisen edelläkävijä, joka tarjoaa asukkaille turvalliset, terveelliset ja laadukkaat oppimisympäristöt.

Strategia korostaa myös monipuolisia vapaa-ajan ja harrastamisen mahdollisuuksia. Palveluverkon kehittämissuunnitelma on siten aina myös strateginen koko kaupungin toimintaa ja taloutta ohjaava asiakirja.

1.2 Tarpeet päivitykselle

- Voimassa oleva päiväkotij- ja kouluverkkosuunnitelma 2020–2030 on hyväksytty valtuustossa 28.4.2020. Kaupungin kaikkia palveluita ja kiinteistöjä koskeva koko palveluverkon kehittämissuunnitelma vuosille 2014–2030 on hyväksytty valtuustossa 18.8.2014. Uusi palveluverkon kehittämissuunnitelma korvaa nämä aikaisemmat suunnitelmat.
- Miksi päiväkotij- ja kouluverkkosuunnitelmaa sekä palveluverkon kehittämissuunnitelmaa on päivitettävä?
  - **Toimintaympäristön muuttuessa** on tullut tarpeelliseksi uudistaa päiväkotij- ja kouluverkkosuunnitelmaa
  - Päiväkotij- ja koulukiinteistöjen lisäksi on tarpeen päivittää myös **hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden hallinnoimat tilat ja tilatarpeet**
  - Suurimmat tekijät palveluverkon tarkastelulle ovat **alueelliset väestönmuutostekijät, kuten lapsi- ja oppilasmäärien keskittyminen, syntyvyyden yleinen aleneminen**, useat **lakimuutokset, varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmissa tapahtuneet muutokset** sekä **uudet** valmistuneet **rakennukset** ja **vanhojen kiinteistöjen** kunnossa ilmenneet haasteet
  - Päivitystarpeeseen vaikuttaa myös palveluiden muuttuminen entistä digitaalisemmiksi ja verkossa tapahtuviksi

2. Päiväkotij- ja kouluverkkosuunnitelman 2020-2030 tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

2.1 Yleisesti

Tavoitteet / toimenpiteet	Toteutuminen 2023 mennessä:
• Palveluverkkoa uudistetaan siten, että yksiköt ovat kooltaan toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisia • Varhaiskasvatukseen perustettavat uudet yksiköt vähintään 100-paikkaisia	• Uudet yksiköt on rakennettu vastaamaan käyttötarvetta, jolloin ne ovat olleet toiminnallisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisia. • Uudet yksiköt on suunniteltu toiminnallisesti mahdollisimman tarkoituksenmukaiseksi pedagogiset ja kasvatukselliset näkökulmat huomioiden yhteistyössä henkilöstön kanssa • Ruutanan monitoimitalo/Ruutanan päiväkotitoiminta valmistui 2021 ja Lamminrahkan koulukeskus/Lamminrahkan päiväkotitoiminta 2023. Päiväkodit ovat 6-ryhmäisiä ja 126 -paikkaisia. Toiminnallisesti päiväkodiksi rakennettu yksikkö mahdollistaa varhaiskasvatustilain ja valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden ja paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan. Taloudellisesti fyysisesti samassa yksikössä toimiminen mahdollistaa henkilöstön tehokkaan käytön
• Lapsimäärän kehitystä seurataan lähivuosina tarkasti kaupunkitasolla ja alueittain. Oppilaaksiottoalueita tarkistetaan tarvittaessa lapsimäärän ja käyttöasteiden kehityksen mukaisesti	• Koulujen oppilasmäärien seurantaa ja ennakkointia tehdään 1-2 kertaa vuodessa • Oppilaaksiottoalueita on tarkistettu vuonna 2021 ja joustavuutta on lisätty (Perusopetuksen oppilaaksiottoalueet 1.8.2022 alkaen, sivistyslautakunta x.12.2021). Päätökseen lisättiin, että Sariolan osalta tehdään lukuvuosina 2022-2023 ja 2023-2024 kokeilu, jossa Sariolan yhtenäiskouluun voi hakea toissijaista opiskelupaikkaa 7.-9. vuosiluokille. Kaupunki kustantaa Sariolaan toissijaista paikkaa hakeneille kangasalalaisille nuorille koulumatkan olemassa olevilla linja-autovuoroilla kuljettuna. Kokeilusta saatujen kokemusten jälkeen vuonna 2024 asia tuodaan uudelleen lautakunnan käsiteltäväksi. Tällöin myös Sariolan tilannetta on päästy seuraamaan. Jatkossa seurataan vuosittain myös oppilaskohtaisia kustannuksia siitä näkökulmasta, kuinka paljon vapaaehtoisuus on vaikuttanut kustannuksiin. Myös vaikuttavuus opetuksen järjestämisen kannalta arvioidaan
• Palveluverkon uudistamista koskevien toimenpiteiden lisäksi eri laajuisia korjaustoimenpiteitä on tarpeen tehdä useissa päiväkotitoiminta- ja koulukiinteistöissä 2020-luvulla	• Eri laajuisia korjaustoimenpiteitä on tehty vuosittain useisiin päiväkotitoiminta- ja koulukiinteistöihin

2.2 Keskusta-pohjoinen alue

Toimenpiteet	Toteutuminen 2023 mennessä:
- Pienten lasten yksikön uudisrakennus Pikkolan päiväkodin tilalle (sis. Varhaiskasvatus 6 ryhmälle, 0-2 luokat väh. 6 opetusryhmää ja vuorohoito 3 ryhmää) - Vuorohoidon uudelleenjärjestely Pikkolan pienten lasten yksikköön	- Pienten lasten yksikön rakennushanke on käynnistymässä ja valmistuu vuonna 2025. Yksikköön tulee tilat 6 varhaiskasvatus-, 3 vuorohoito- ja 3 esiopetusryhmälle sekä 6 alkuopetusluokalle. Pikkolan pienten lasten yksikön liittyminen nykyiseen Omenatarhan päiväkotiin mahdollistaa tilojen uudelleen järjestelyn toimivammiksi varhaiskasvatuksen näkökulmasta. Tulevaisuudessa keskeisellä paikalla sijaitseva yksikkö mahdollistaa loma-aikojen järjestelyt varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluissa toimivasti ja tehokkaasti. - Vuorohoito siirtyy Harjunsalon päiväkodista Pikkolan pienten lasten yksikköön
- Kirkkoharjun koulun peruskorjauksen taso ja mahdolliset korjatun koulun kaikki uudet käyttömahdollisuudet/purku viranomaislausuntojen kanssa tulee selvittää. Uuden koulun sijoituspaikkamahdollisuudet tulee kartoittaa läheltä nykyistä koulua ja linkittyä jouhevasti Pikkolan pienten lasten yksikön rakentamisen kanssa - Vesaniemen päiväkodin purkaminen	- Koulurakennuksen elinkaarivaihtoehtoselvityksiä on tehty. Uuden koulun mahdollisia sijaintivaihtoehtoja on kartoitettu 2020. Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnossa 12.5.2021 todetaan: rakennusten purkaminen ei ole niiden kulttuurihistoriallisten arvojen johdosta mahdollista. Arvot turvataan luontevimmin jatkamalla rakennusten käyttöä oppilaitoksina - Päiväkotit puretaan kaupunginvirasto 2:n purkamisen yhteydessä. Vesaniemen päiväkodin toiminnan päättyessä korvaavina tiloina toimii Pikkolan pienten lasten yksikkö
Rikun päiväkodin lakkauttaminen varhaiskasvatustalainsäädännön 1.8.2020 muutoksen vaikutukset huomioiden	Varhaiskasvatustalainsäädännön muutokset ja kunnallisten varhaiskasvatuspaikkojen kysyntä eivät ole mahdollistaneet Rikun päiväkodin lakkauttamista. Rikun päiväkodin lakkauttaminen mahdollistuu tulevaisuudessa syntyvyyden laskun ja Pikkolan pienten lasten yksikön rakentuessa
Uuden koulun rakentaminen Ruutanaan nykyisen koulun tilalle. Hankevalmistelussa huomioidaan Ruutanan vanha, suojeltu puukoulu sekä mahdollisuus laajentaa Ruutanan koulua	Ruutanan koulu on rakenteilla ja valmistuu syksyllä 2025. Vanha puukoulu korjataan. Uuden koulun laajentamiselle on varattu tilaa

2.4 Itäinen alue

Toimenpiteet	Toteutuminen 2023 mennessä:
Rakennetaan Kuhmalahden koululle tilat 3.-6. luokille pienten lasten yksikön yhteyteen huomioiden Kuhmalahden päiväkodin tilojen kapasiteetin hyödyntäminen lapsimäärän vähenemisen myötä	Kuhmalahden koulu on valmistunut ja otettu käyttöön elokuussa 2023. Päiväkodin käytössä olleet tilat vähenivät ja siirtyivät opetuksen ja Pirhan käyttöön Kuhmalahden koulutalon muutostöiden yhteydessä. Varhaiskasvatuksella on käytössä kapasiteettia vastaavat tilat tällä hetkellä
Vilpeilän koulun lakkauttaminen 1.8.2020 alkaen	Vilpeilän koulun toiminta lakkasi 1.8.2020

2.3 Läntinen alue

Toimenpiteet	Toteutuminen 2023 mennessä:
- Pienten lasten yksikön rakentaminen Suoraman alueelle (varhaiskasvatus ja 0-2 luokat) - Hankevalmistelussa täsmennetään Suoraman päiväkodin peruskorjaus / mahdollisesti osittainen purkaminen / laajentaminen - Hankevalmistelussa huomioidaan ruokasali- ja keittiökapasiteetin sekä piha-alueiden riittävyys	2023 laadittu alueellista tarveselvitystä Suoraman alueen varhaiskasvatus- ja koulupalvelujen palveluverkosta. Selvityksessä todettu, että pienten lasten yksikköä suunnitellaan Suoraman koulun ja päiväkodin alueelle. Lisäksi varhaiskasvatuspalveluja on Harjunsalon päiväkodissa. Pienten lasten yksikköhankkeen laajuuteen vaikuttaa Suoraman koulun tulevaisuuden tilavaraustarpeet, joita määritellään nyt laadittavassa palveluverkon kehittämissuunnitelman päivityksessä
Suoraman koulun vanhan osan ilmantiiveyden parantaminen, liikuntasalin ja ruokasalin alapohjien korjaukset	Toimenpiteet on toteutettu

3. Palveluverkon kehittämissuunnitelma 2014- 2030 tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

3.1 Keskitetyt ja lähipalvelut

Tavoitteet / toimenpiteet	Toteutuminen 2023 mennessä:
Keskitetyt palvelut: - Laajemman asiakaspohjan palveluita järjestetään keskitetysti. Mm. Nuorisotilat, pääkirjasto ja kulttuuripalvelut, monipuoliset liikuntapalvelut. - Keskitettyjä palveluita pyritään keskittämään pääasiassa yhteen toimipisteeseen kuntakeskukseen. Joitakin palveluja voi olla perusteltua sijoittaa isoimpiin, kasvaviin taajamansiin, lähinnä Lamminrahkan-Vatialan alueelle - Keskitetyt palvelut sijoitetaan hyvien joukkoliikenneyhteyksien varteen	- Kulttuuripalveluja järjestetään melko keskitetysti (Kangasala-talo ja kirjasto). Nuorisotiloja ei ole ryhdytty järjestämään keskitetysti (4 nuorisotilaa). Liikuntaolosuhteita kehitetty olemassa olevien palvelujen yhteyteen (mm. Kyötikkälän urheilukeskus ja Suoraman tekonurmikenttä) - Lamminrahkaan on toteutettu monipuoliset ulko- ja sisäliikuntapalvelut - Keskitetyt hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut sijoittuvat suurelta osin hyvien joukkoliikenneyhteyksien varteen
Lähipalvelut: - Jatkuvan käytön lähipalveluita ovat mm. lähikirjasto tai kirjastoauto, osa nuorisopalveluista sekä lähiliikuntapaikat ja -reitit - Laajat lähipalvelut tarjotaan keskustassa, Suoramalla, Vatialassa, Ruutanassa, Sahalahdella ja Lamminrahkassa - Pienempien paikalliskeskuksien palveluita ei ole tarkoitus laajentaa - Taajaman lähipalvelut ovat helposti ja turvallisesti saavutettavissa kävellen ja pyörällä	- Suoraman kirjasto lakkautettu. Kirjastoauton reittejä kehitetty. Ruutanaan tullut uusi nuorisotila 2021 (korvasi aiemman 2018 lopetetun tilan). Liikkuva nuorisotila Kyläkolli otettu käyttöön 2019. Lähiliikuntapaikkoja ja sisäliikuntapaikkoja on kehitetty monella alueella, mm. Vatialassa, Huutijärvellä, Ranta-Koivistossa, Ruutanassa, Suinulassa, Sahalahdella ja Kuhmalahdella - Laajimmat lähipalvelut ovat keskustassa ja Vatialassa. Suoramalla ei ole nuorisotilaa. Suoraman koulun lähiliikuntapaikkoja on kunnostettu. Sahalahden kirjastosta tuli omatoimikirjasto 2020 - Pienempien paikalliskeskusten palveluita ei ole laajennettu - Suinulan kenttä Ruutanan suunnasta ei ole helposti ja turvallisesti saavutettava

3.2 Palvelukeskittymät, asiakaslähtöisyys, talouden kantokyky

Tavoitteet / toimenpiteet	Toteutuminen 2023 mennessä:
Palvelukeskittymät: • Tehottomista yksiköistä luovutaan ja toimintoja yhdistetään suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Tavoitteena toiminnallinen ja tilallinen hyöty • Pyritään edistämään yksityisten ja julkisten palvelujen synergiaa siinä, missä se on järkevää	• Nauhataajaman kirjastoverkkoa on keskitetty ja Suoraman kirjasto on lakkautettu • Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluissa tehdään laajasti yhteistyötä kolmannen sektorin ja kaupungin konserniyhtiöiden kanssa (Kangasalan uimahalli, Kangasala-talo, Jäähalli). Taiteen perusopetus ja kansalaisopistopalvelut hankitaan ostopalveluna (Käsityö- ja muotoilukoulu Näpsä, Pirkanmaan musiikkiopisto, Kuvataidekoulu Emil, Valkeakoski-opisto). Pikkolan alueen yksityinen liikunta- ja hyvinvointikeskus valmistuu syksyllä 2023.
Asiakaslähtöisyys: • Kuunnellaan kuntalaisia, selvitetään toimenpiteiden vaikutuksia ja vertaillaan vaihtoehtoja, maankäytön ja palveluverkon suunnittelu käsi kädessä, ajantasaiset väestöennusteet, investointien oikea-aikaisuus, palvelutarpeen muutokset ja sähköiset palvelut, väestön ikääntymisen ennakointi	• Kaupunkilaisia on osallistettu esimerkiksi ulkoliikuntapaikkojen ja leikkikenttien suunnittelussa (osallistava liikuntapaikkarakentaminen). Pyydetään lausuntoja myös vaikuttamistoimielimiltä sekä seuraparlamentilta. Sähköisiä palveluita on otettu käyttöön varsinkin korona-aikana. Esimerkiksi viestinnässä käytetään sähköisiä kanavia
Talouden kantokyky: • Taloudelliset reunaehdot: tehokkuus ja tuloksellisuus, synergiat, oikea mitoitus ja määrä, oikea ajoitus ja oikea sijoitus	• Palveluja hankitaan tehokkaasti ostopalvelujen kautta sekä yrityksiltä että kolmannelta sektorilta (ei omia tiloja, opistoja). • Ei kilpailla muiden palvelutuottajien kanssa

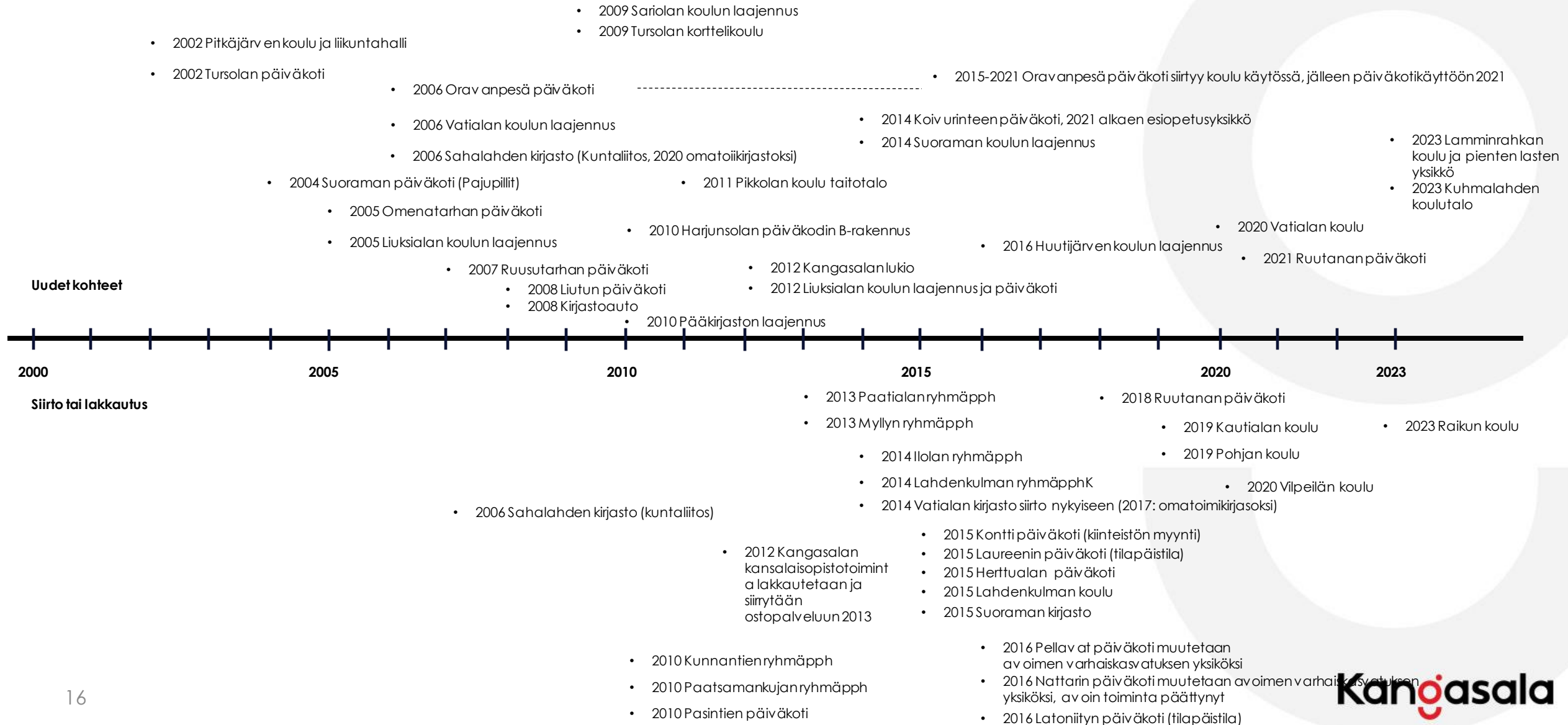
3.3 Nuorten palvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikuntapalvelut (1/2)

Tavoitteet / toimenpiteet	Toteutuminen 2023 mennessä:
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut: - Lähikirjasto tai kirjastoauto säilyy lähipalveluna - Kirjastojen ja nuorisopalvelujen sijoittaminen koulujen ja päiväkotien kanssa siten, että tilojen yhteiskäyttö ja yhteinen palvelujen suunnittelu mahdollistuvat - Mahdollisuuksia kulttuurin tekemiseen ja kokemiseen edistetään	- Lähikirjastot ja kirjastoauto ovat säilyneet lähipalveluina - Kirjasto- nuorisotiloja on toteutettu tavoitteen mukaisesti koulun tai päiväkodin yhteyteen: Vatialassa nuorisotila toteutettiin Pitkäjärven koulun pihapiiriin. Ruutanan monitoimitalossa on nuorisotila. Lamminrahkan koulukeskukseen valmistui nuorisotila - Kangasala-talon toiminta käynnistyi vuonna 2015. Kangasala-talo on lisännyt merkittävästi mahdollisuuksia kulttuurin kokemiseen ja tekemiseen
Nuorten palvelut: Nuorisotilojen toimintaa suurimmille asuin- ja kasvualueille	Suurimpaan kasvavaan kaupunginosaan Lamminrahkaan on rakennettu nuorisotila. Suorama on suurin asuinalue, jolta kiinteä nuorisotila puuttuu
Liikunta- ja vapaa-ajan palvelut: Vapaa-aika- ja leirikeskusten kehittämisellä tuetaan koulujen ja päiväkotien sekä paikallisten järjestöjen toimintaa Pyritään 2-3:n selkeään liikuntapaikkakeskittymään, jotka palvelevat monipuolisesti sekä urheiluseuratoimintaa että laajemmin kuntalaisten omaehtoista liikkumista Tarkoituksenmukainen viheralueiden ja ulkoliikuntapaikkojen palveluverkko sekä tarkemmat toimenpiteet koskien uusien kohteiden rakentamista ja vanhojen kohteiden kunnostamista tai lakkauttamista määritellään viheralueiden toteutusohjelmassa 2013–2020. Koulujen yhteyteen tai niiden välittömään läheisyyteen rakennetaan monipuolisia lähiliikuntapaikkoja (areena, skeitti, parkour ym.), jotka palvelevat sekä koululaisia että laajemmin alueen asukkaita	Vapaa-aika- tai leirikeskuksiin ei ole tehty merkittäviä kehittämistoimia Sisä- ja/tai ulkoliikuntatoimintoja on keskitetty Pikkolaan, Lamminrahkaan sekä Suoraman ja Kyötikkälän alueelle Viheralue- ja ulkoliikuntapaikkaohjelma on laadittu/päivitetty vuonna 2023. Lähiliikuntapaikkoja on rakennettu/rakennetaan koulujen yhteyteen sekä asuinalueiden yhteyteen

3.3 Nuorten palvelut, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä liikuntapalvelut (1/2)

Tavoitteet / toimenpiteet	Toteutuminen 2023 mennessä:
Kirjasto- ja kulttuuripalvelut: • Suoraman kirjasto lakkautetaan 2015 • Sahalahden kirjaston tilat siirretään entisen kunnanviraston yläkertaan 2018	• Suoraman kirjasto lakkautettiin vuonna 2015 • Sahalahden kirjaston tiloja ei ole siirretty. Kunnanviraston yläkerrassa toimii nuorisotila Saku
Nuorten palvelut: • Ruutanan nuorisotila siirretään kustannuksiltaan halvempaan tilaan, esim. Terveysasemalta tulevaisuudessa vapautuviin tiloihin • Keskustasta vuokrataan tilat nuoriso- ja käsityökeskustoimintaan, mikäli linja-autoasema puretaan	• Ruutanan nuorisotila toimii nykyään uudessa, vuonna 2021 valmistuneessa monitoimitalossa • Linja-autoasema purettiin vuonna 2018. Palvelut siirtyivät keskustassa uusiin paikkoihin: nuorisotila Sentteri sijaitsee torin kupeessa ja käsityökeskuksen tilat ovat Ellintiellä
Liikunta- ja vapaa-ajan palvelut: • Rakennetaan lähiliikuntakenttiä koulujen yhteyteen. Suunnitelmakauden ulkopuolella uusi tekonurmikenttä Kyötikkälään tai Suoramalle • Uusi liikuntahalli Pikkolaan, ei kunnan investointi. Pikkolan liikuntapaikat suunnitelmakauden ulkopuolella • Lamminrahkan liikuntapaikat 2020-luvulla yhteistyössä Tampereen kanssa	• Lähiliikuntapaikkoja on rakennettu koulujen ja olemassa olevien liikuntapaikkojen yhteyteen. Tekonurmikenttä on rakennettu Suoramalle • Liikuntahallihanke on toteutumassa Pikkolaan yksityisenä hankkeena. Kaupunki on laatinut sopimuksen yksityisen toimijan kanssa • Lamminrahkan koulun liikuntahalli on toteutettu yhteistyössä Tampereen kanssa. Halli otettiin käyttöön 2023

3.4 Muutoksia päiväkotitoimen ja kouluverkossa sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluissa 2000-luvulla

4. Kangasalan palveluverkon kehittämissuunnitelman kehittämislinjaukset

4.1 Tavoitteet ja kehittämisperiaatteet

- Palveluverkkosuunnitelman lähtökohtana on **taloudellisesti kestävä** varhaiskasvatuksen, opetuksen, koulutuksen sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen palveluverkko. Tämä tarkoittaa:
  - Strategiamme mukaan hyödynnämme tarkoituksenmukaisesti oikeaa tuotantotapaa toiminnassamme.
  - Turvallisia ja terveellisiä tiloja
  - Ehyt, kokonainen ja mahdollisimman yhtenäinen oppimispolku jokaiselle lapselle
  - Investointimäärärahat kohdennetaan tehokkaasti
  - Kiinteistöjen ja rakennusten teknistä ja toiminnallista kuntoa arvioidaan jatkuvasti
  - Palvelupisteiden sijoittumisessa huomioidaan väestökehitys
  - Palveluverkkosuunnitelman päivitystyö on tehty 10 vuoden aikataulukastelulla
  - Tarjotaan pääosin alueellisia lähipalveluita. Tiettyissä toiminnoissa keskittäminen on tarkoituksenmukaista.
  - Tilojen tulee olla muuntojoustavia ja monikäyttöisiä
  - Toiminnallisesti tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia
  - Yhdenmukaiset ja modulaariset suunnitteluperiaatteet otetaan käyttöön tilasuunnittelussa

4.1.1 Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tavoitteiksi ja periaatteiksi määritellyt tekijät

- Terveelliset ja turvalliset sekä laadukkaat ja monipuoliset kasvu- ja oppimisympäristöt
- Palveluverkko säilyy koko kaupungin alueella
- Palvelut tarjotaan asiakkaille alueellisena lähipalveluna
- Päiväkotitilojen tehokas käyttö
- Uusien yksiköiden tulee olla yli 100 -paikkaisia
- Loma-aikoina varhaiskasvatustalot keskitetään nauhaajamaan (Pikkolan PLY)
- Yksittäisistä tiloista luovutaan, jos ne eivät ole taloudellisesti ja toiminnallisesti järkeviä tai jos kiinteistö on kunto vaatii laajoja peruskorjauksia

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelu- ja kehittämistarpeet

- Kiinteistöjen ja rakennusten teknisen kunnon jatkuva arviointi on toteutettu kaikkien peruspalvelukiinteistöjen osalta. Kohteista on laadittu 10 vuoden PTS-suunnitelmat. 10-vuotiskaudella on tarpeen tehdä lisätutkimuksia ja suunnitelmia.
- Kapasiteetiltaan tehottomista ja huonokuntoisista yksiköistä luopuminen

4.1.2 Perusopetus ja lukiokoulutus

Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen tavoitteiksi ja periaatteiksi määritellyt tekijät

- Laadukkaat, monipuoliset, joustavat ja yhdenvertaiset oppimisympäristöt
- Yhtenäinen ja johdonmukainen oppimispolku, joka on saavutettavissa pääsääntöisesti omin jaloin
- Kouluverkkoa kehitetään ja tiivistetään perustamalla yhtenäiskouluja (esi- 9. lk) aina, kun se on toiminnallisesti ja taloudellisesti järkevää
- Koulujen yhteydessä on riittävät opiskeluhuollon tilat
- Koulutilojen tehokas käyttö
- Kestävä kehitys

Palvelu- ja kehittämistarpeet

- Kiinteistöjen ja rakennusten teknisen kunnon jatkuva arviointi on toteutettu kaikkien peruspalvelukiinteistöjen osalta. Kohteista on laadittu 10 vuoden PTS-suunnitelmat. 10-vuotiskaudella on tarpeen tehdä lisätutkimuksia ja suunnitelmia.

4.1.3 Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tavoitteiksi ja periaatteiksi määritellyt tekijät

- Palveluverkko koostuu lähiliikuntapalveluista ja laajemmista keskitetyistä palveluista
  - Lähiliikuntapaikat ovat koulujen yhteydessä eri puolilla kaupunkia (liikuntasalit, ulkoliikuntapaikat)
  - Keskitetyt palvelut Lamminrahkassa, Kyötikkälässä, Suoramalla ja Pikkolan alueella, jonne nousee yksityinen uusi liikunta- ja hyvinvointikeskus vuoden 2024 aikana. Siitä saadaan lisää palveluja päiväkaan
- Ei ole omia yksittäisiä liikuntatiloja. Tilat ovat koulujen yhteydessä. Tiloja vuokrataan myös yksityisiltä tahoilta omaan käyttöön.

Palvelu- ja kehittämistarpeet

- Kiinteistöjen ja rakennusten teknisen kunnon jatkuva arviointi ja vuosihuollot liikuntasalien osalta. Kiinteistöjen ja rakennusten teknisen kunnon jatkuva arviointi on toteutettu kaikkien peruspalvelukiinteistöjen osalta. Liikuntasalien osalta vuosihuollot. Kohteista on laadittu 10 vuoden PTS-suunnitelmat. 10-vuotiskaudella on tarpeen tehdä lisätutkimuksia ja suunnitelmia.

4.1.4 Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tavoitteiksi ja periaatteiksi määritellyt tekijät

Suurimmissa taajamissa erillinen nuorisotila. Nykyinen nuorisotilaverkosto on riittävä: Keskusta, Vatiala, Ruutana, Sahalahti, Lamminrahka. Etsitään uusi pienempi nuorisotila Sahalahdella, mikäli KV4:sta joudutaan luopumaan

- Pienimmille alueille kohdennetaan liikkuvaa nuorisopalvelua Kyläkollin avulla.
- Nuorisotiloja vuokrataan myös muille toimijoille monikäytön ja vuokratulojen lisäämiseksi

Palvelu- ja kehittämistarpeet

- Kiinteistöjen ja rakennusten teknisen kunnon jatkuva arviointi on toteutettu kaikkien peruspalvelukiinteistöjen osalta. Kohteista on laadittu 10 vuoden PTS-suunnitelmat. 10-vuotiskaudella on tarpeen tehdä lisätutkimuksia ja suunnitelmia.

4.1.5 Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden tavoitteiksi ja periaatteiksi määritellyt tekijät

- Kulttuuripalvelut järjestää toimintaa eri puolilla kaupunkia täydentäen keskustan alueen kulttuuritarjontaa
- Kulttuuripalvelut vastaa mm. kesäteatterialueen toiminnasta. - Uusi katsomo ja näyttämölisäkkeet ulkopuolisten toimijoiden määrää. Alue monipuolisessa käytössä.
- Kulttuuripalvelut järjestää ympärivuotista näyttelytoimintaa Taidetila Terrassa ja kesänäyttelyitä Sahalahden museomakasiinissa

Palvelu- ja kehittämistarpeet

- Sahalahden museomakasiinin kehittäminen näyttelykohteena kesämatkailun ja maaseudun elinvoiman edistämiseksi. Korjaustoimenpiteet tehdään julkisilla avustuksilla (ELY)
- Kesäteatterialueen jatkekehittäminen (ympäristö, P-alueet), jotta käyttöaste ja taso pysyy korkeana ja sinne saadaan vuokralaisia.

4.1.6 Kirjastopalvelut

Kirjastopalveluiden tavoitteiksi ja periaatteiksi määritellyt tekijät

- Pääkirjasto sijaitsee keskustassa
- Lähikirjastoja on kolme: Vatiala, Kuhmalahti ja Sahalahti, joista Vatialan lähikirjastossa on suurimmat käyttöluvut. Sahalahden kirjaston kiinteistössä on korjaustarvetta, mutta tilat toimivat kirjastokäytössä hyvin ja ovat omatoimisesti laajasti itäisen alueen asukkaiden käytössä. Kuhmalahden Pohjassa sijaitsevan yhteydessä toimii posti.
- Kirjastoauto palvelee koko kaupungin alueella, erityisesti kouluilla ja päiväkodeilla sekä Ruutanan kaltaisilla isoilla asuinalueilla, joilla ei ole lähikirjastoa. Kirjastoauto on lainausmäärät erinomaiset ja vuosittaisessa kasvussa: 2018=83 278, 2019=96 213 2022=104 579, 2023 =110 000. Kirjastoauto on lainausluvuista 80% on lasten aineistoa, joka tulee koulu- ja päiväkotikäynneiltä sekä lapsiperhealueilta (Ruutana, Suorama).
- Kirjastoauto hankittu 2008, käyttöikä yleensä max. 20v. Uusia osia nykyiseen jatkossa yhä vaikeampi saada. "Yhteisöbussi" monipalveluineen Lempäälän malliin jatkossa mahdollinen

Palvelu- ja kehittämistarpeet

- Vaihtoehtoina Kuhmalahden kirjaston muuttaminen kokonaan omatoimikirjastoksi tai kirjaston lakkauttaminen ja kirjastopalveluiden korvaaminen kirjastoautolla. Palvelun tarve Kuhmalahdella vähäinen, vuonna 2023 noin 830 lainausta/kk (sis. uusinnat.) Muutos edellyttää postipalveluiden lakkauttamista yksiköstä.
- Uuden kirjastoauto on hankinta viimeistään vuonna 2028. Nykyinen kirjastoauto hankittu 2008, käyttöikä yleensä max. 20v. Uusia osia nykyiseen jatkossa yhä vaikeampi saada.
- Kirjastoauto on käytön monipuolistaminen. "Yhteisöbussi" monipalveluineen Lempäälän malliin jatkossa mahdollinen

4.1.7 Taiteen perusopetus (musiikki, kuvataide, tanssi, käsityö)

Taiteen perusopetuksen tavoitteiksi ja periaatteiksi määritellyt tekijät

- Taiteen perusopetuksesta on säädetty omalla lailla ja asetuksella, ja opetushallitus on päättänyt sen opetussuunnitelmien perusteista ja oppimisympäristöistä
- Taiteen perusopetus on etupäässä lapsille ja nuorille suunnattua tavoitteellista vapaa-ajan harrastustoimintaa
- Lähtökohtana on fyysisesti, sosiaalisesti ja psyykkisesti turvalliset oppimisympäristöt (OPH)
- Kangasalla palvelut hankitaan ostopalveluina eri taideoppilaitoksilta, kaupungilla ei ole omia opistoja ylläpidettävänä. Opetusta annetaan musiikissa (Pirkanmaan Musiikkiopisto PMO), kuvataiteessa (Kuvataide- ja käsityökoulu Emil), käsityössä (Käsityö- ja muotoilukoulu Näpsä) ja tanssissa (Tampereen Konservatorio)
- Tavoitteena on keskittää palvelut nauhataajamaan, jonne hyvät kulkuyhteydet eri puolilta kaupunkia. Keskittäminen on myös kustannustehokasta. Ei ole tarvetta toimia hajautetusti monessa toimipisteessä eri puolilla kaupunkia.
- Tavoitteena myös keskittää toiminta kaupungin omistamiin tiloihin. Toimintaa voidaan järjestää myös kouluissa, mikäli koulun tilat ovat muunneltavia, sopivat varustetasoltaan kyseisen aineen opetukseen ja varastotiloja on riittävästi. Osa tiloista tarvitaan käyttöön jo päiväaikaan.

Palvelu- ja kehittämistarpeet

- Musiikin opetuksen keskittäminen keskustan nauhataajamaan, nyt hajallaan useassa eri paikassa
- Kuvataide- ja käsityökoulu Emilille löydettävä uudet tilat vuoden 2024 aikana, nykyinen tila (Harjusola I) puretaan
- Tutkitaan myös mahdollisuutta yhdistää kaikki taiteen perusopetus yhteen rakennukseen nauhataajamaan (oma rakennus tai osana muuta rakennusta esim. koulurakennuksen yhteydessä) -> Keskittämisestä mahdollisesti kustannussäästöjä.

4.1.8 Vapaa sivistystyö (Kansalaisopistotoiminta)

Vapaan sivistystyön tavoitteiksi ja periaatteiksi määritellyt tekijät

- Kansalaisopisto on vapaan sivistystyön suurin oppilaitosmuoto
- Kansalaisopistotoiminnan pääperiaatteita on opetuksen tuominen lähelle ihmisiä. Tästä johtuen opetus on usein hajautettu eri puolille kuntaa ja toteutetaan lähipalveluna
- Kansalaisopistot toimivat Suomessa jokaisen kunnan alueella.
- Kangasalla kansalaisopistopalvelut hankitaan ostopalveluina
- Tavoitteena laadukkaat sisällöt ja eri aineisiin soveltuvat toimivat oppimisympäristöt
- Tavoitteena keskitää toimintaa kaupungin omistamiin tiloihin, jotka ovat yksityisiä edullisempia

Palvelu- ja kehittämistarpeet

- Kiinteistöjen ja rakennusten teknisen kunnon jatkuva arviointi

4.1.9 Vapaa-aikatilat

Vapaa-aikatilojen tavoitteiksi ja periaatteiksi määritellyt tekijät

- Tilojen vuokrauksesta vastaa hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut (liikuntapalvelut vastaa liikuntatiloista, kulttuuripalvelut kesäteatterialueesta ja toimistopalvelut muista vapaa-aikatiloista)
- Tilojen vuokrat päättää elinympäristölautakunta. Nykyisin alle 18v liikuntaryhmille liikuntasalin käyttö on ilmaista.
- Tiloja vuokrataan moneen eri käyttötarkoitukseen
  - Juhlat, leirit, koulutus yms (Vahderpää, Kontula, Asari)
  - Saunatilat (Kuhmalahden rantasauna, Vesaniemi)
  - Leirit, eräretket (Vallitun leirikeskus)

Taloustavoitteet:

- Tilavuokrien nostaminen
- Maksuttomista hintaluokista luopuminen
- Tilojen käyttömahdollisuuksien monipuolistaminen käyttästäen ja tulojen lisäämiseksi

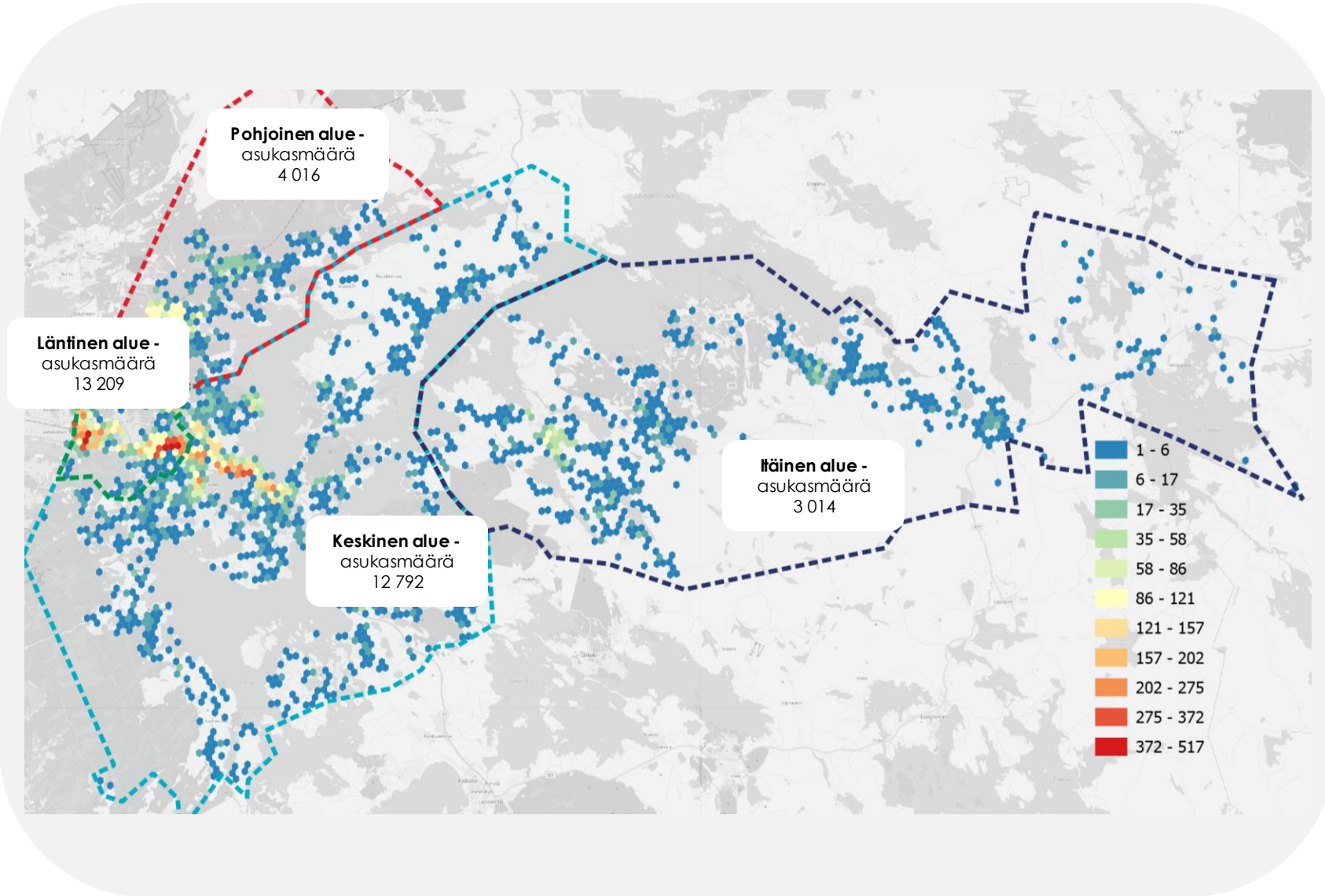
Palvelu- ja kehittämistarpeet

Tekninen keskus seuraa tilojen kuntoa. Kiinteistöjen ja rakennusten teknisen kunnon jatkuva arviointi on toteutettu kaikkien peruspalvelukiinteistöjen osalta. Kohteista on laadittu 10 vuoden PTS-suunnitelmat. 10-vuotiskaudella on tarpeen tehdä lisäutkimuksia ja suunnitelmia.

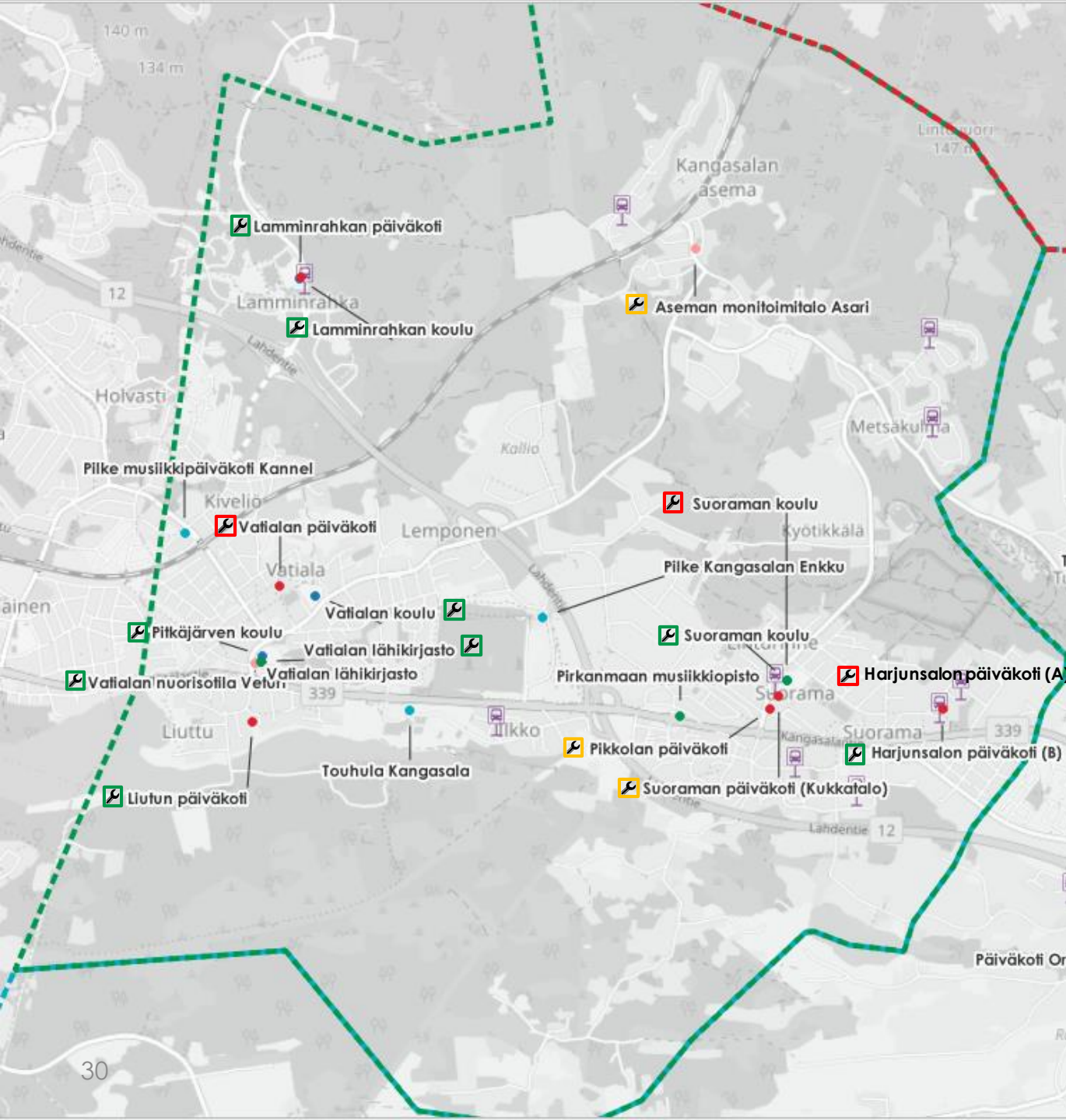
5. Palveluverkon alue- ja palvelutarkastelut

5.1 Alueet ja väestömäärä

5.1.1 Läntinen alue: Lamminrahka-Vatjala-Suorama

- Kunnallinen päiväkotii
- Yksityinen päiväkotii
- Koulu
- Nuorisotila
- Kirjasto
- Taitteen perusopetus
- Kirjastoauton pysäkki

- Rakennus ei vaadi korjausta
- Peruskorjauksen riski kohonnut
- Kohteessa on selvä peruskorjaustarve

Esiopetus

Lamminrahka
Suorama
Vatjala

Alakoulut

Lamminrahka
Suorama
Vatjala

Yläkoulut

Pitkämäki

5.1.2 Läntinen alue - arvio

Arvio väestönkehityksestä ja palvelutarpeesta

- Läntinen alue on voimakkaan väestönkasvun aluetta. Asukasmäärän arvioidaan kasvavan 1100-3800 asukkaan verran vuoteen 2030 mennessä ja kasvun jatkuvan edelleen sen jälkeen. Eniten kasvavia ikäryhmiä ovat työikäiset 16-64 –vuotiaat sekä yli 65-vuotiaat, mutta myös varhaiskasvatus- ja kouluikäisten määrä kasvaa. Voimakkain kasvu kohdistuu Lamminrahkaan ja lisäksi Vatialaan
- Lamminrahkassa alueen rakentumisen nopeus vaikuttaa olennaisesti koulukeskuksen täyttymiseen. Toisten pienten lasten yksikön tarvetta on tarpeen seurata. Rakentumista ei voida riippuen Lamminrahkan asukasmääräksi vuonna 2040 arvioidaan 4000-7000 asukasta
- Vatialassa väestönkasvu jatkuu mm. Lemetyn alueen tonttitarjonnan myötä. Suoramalla väestönkasvu on lievempää, mutta koulupalveluihin vaikuttaa uusien omakotivaltaiten alueiden rakentuminen mm. Kortekummussa. Jatkossa Vatialassa on tarpeen varautua enintään 10 %:n lapsi- ja oppilasmäärän kasvuun vuoteen 2034 mennessä ja Suoramalla lapsi- ja oppilasmäärän säilymiseen nykyisellä tasolla palvelutarpeissa

Palveluverkon keskeiset haasteet ja kehittämistarpeet

- Yläkoulutilat Pitkäjärven koululla eivät riitä läntisen alueen kasvulle. Lisätilavaihtoehtoja tarve tarkastella ennen kuin Lamminrahkan koululle valmistuu yläkoulutilat
- Suoraman koulun tilatarpeet: koulu- ja neuvolarakennuksen kunto ja tarkoituksenmukaisuus. Tilojen riittämättömyys.
- Rakennusten kuntoon liittyvät haasteet: Vatialan päiväkotit, Harjunsalon päiväkotit A, Suoraman päiväkotit
- PMO:n tilat Lentolantie 2 tulisi tarkistaa uudestaan, löytyykö Pikkolan koulun tiloista tilaa taiteen perusopetukselle?

5.1.3 Läntinen alue – vaihtoehdot, taloudelliset vaikutukset

Harjunsalon päiväkot

Miksi:

Harjunsalon päiväkodin A-rakennuksessa on selvä peruskorjaustarve ja keittiötoiminnot ovat A-rakennuksessa. A-talon varhaiskasvatustoiminta siirtyy Pikkolaan.

Vaihtoehdot	Vaikutukset kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin €	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
 VAIHTOEHTO A (kun taloudellinen tilanne sen mahdollistaa) Harjunsalon päiväkodin vanha osa puretaan ja rakennetaan uusi, kun taloudellinen tilanne sen mahdollistaa.	3,65 €/krsm2/kk + uuden rakennuksen korjausvastike	-4,0 milj. (keittiö mukana)	Tämän hetkinen lapsikohtainen kustannus 14 580€ (sis. vuorohoito) Seutuvertailu: 9992€ kustannukset laskennallista lasta kohden	Vuosikustannukset yhteen
VAIHTOEHTO B (vuodesta 2025->) Harjunsalon tontin luovuttaminen yksityiselle päiväkodille ja Harjunsalon myyminen (A+B). Mahdollisesti tarvitaan asemakaavamuutos yksityistä toimintaa varten.	Ylläpitokustannukset häviävät	Myyntiarvio B-rakennukselle noin 0,9 milj.	Tämän hetkinen lapsikohtainen palvelusetelikustannus on 10 812€ (yli 3v. 4 ryhmää (21 lasta ryhmässä)) 16 872€ (alle 3v. 2 ryhmää (12 lasta ryhmässä))	Tontinvuokraustulo, myyntitulo, palvelusetelikustannukset, poistaa kaupungilta yksikön investointikustannuksen

Kiinteistön ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.

Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)

Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekorit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia

32 **Yhteensäarvio:** Euroarvio kokonaisuudesta +/-

 Ehdotus valinnaksi

A-rakennus (keittiö)

B-rakennus

5.1.3 Läntinen alue – vaihtoehdot, taloudelliset vaikutukset

Suoraman päiväkoti-koulu korttelin uudistaminen

Miksi:

Tilojen toiminnallisuus asettaa haasteita ja tilat ovat erillisissä rakennuksissa. Lisäksi kiinteistöissä on selvä peruskorjaustarve. Kukkotalo ja neuvolarakennus tulisi peruskorjata seuraavan 6 vuoden sisällä.

Vaihtoehdot	Vaikutukset kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin €	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
VAIHTOEHTO A (kun taloudellinen tilanne tämän mahdollistaa) Puretaan Kukkotalo ja Pajupilli ja koulu- ja neuvolarakennus, ja rakennetaan uusi pienten lasten yksikkö.	3,65 €/krsm2/kk + uuden rakennuksen korjausvastike (mahdollinen - Huoltokorjaukset yhteensä PTS-suunnitelma 10-v noin 0,3 milj. (päiväkoti) + 0,5 milj. (koulu)	-20,0 milj. (vertailu Pikkolaan) , vuokratilasta (väistötilat kartalla) luopuminen	Tämän hetkinen lapsikohtainen kustannus 11 877€ . Seutuvertailu: 9992€ kustannukset laskennallista lasta kohden	Vuosikustannukset yhteen
VAIHTOEHTO B (toteutus 2027 ->) Tontin luovuttaminen yksityiselle päiväkodille Suoraman alueella (Valimontie). Koulu- ja neuvolarakennuksen purkaminen, uudisrakennuksen/laajennuksen rakentaminen koulun tilatarpeisiin. Kukkotalo ja Pajupilli jäävät nykyiselleen.	Kukkotalo ja Pajupilli Huoltokorjaukset yhteensä PTS-suunnitelma 10-v noin 0,3 milj. (päiväkoti) + 0,5 milj. (koulu)	Selvitettävä erikseen uudisrakennuksen kustannus, vuokratilasta (väistötilat) luopuminen	Tämän hetkinen lapsikohtainen palvelusetelikustannus on 10 812€ (yli 3v. 4 ryhmää (21 lasta ryhmässä)) 16 872€ (alle 3v. 2 ryhmää (12 lasta ryhmässä))	Tontinvuokraustulo, palvelusetelikustannukset
VAIHTOEHTO C Suoraman päiväkoti (Kukkotalo ja Pajupilli) - ja koulurakennusten korjaukset ja käyttötarkoitusten arvioinnit	Huoltokorjaukset yhteensä PTS-suunnitelma 10-v noin 0,3 milj. (päiväkoti) + 0,5 milj. (koulu)	Noin -2,0milj. euroa (päiväkoti) + noin -8,5 milj. (koulu) (peruskorjauksella ei saavuteta taloudellista hyötyä, ei helppoja korjauskohteita)	Tämän hetkinen lapsikohtainen kustannus 11 877€ . Seutuvertailu: 9992€ kustannukset laskennallista lasta kohden	Vuosikustannukset yhteen

Kiinteistön ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.

Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)

Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekortit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia

Yhteensäarvio: Euroarvio kokonaisuudesta +/-

PTS-pitkäntähtäimen suunnitelma

 Ehdotus valinnaksi

Koulu- ja
neuvolarakennus

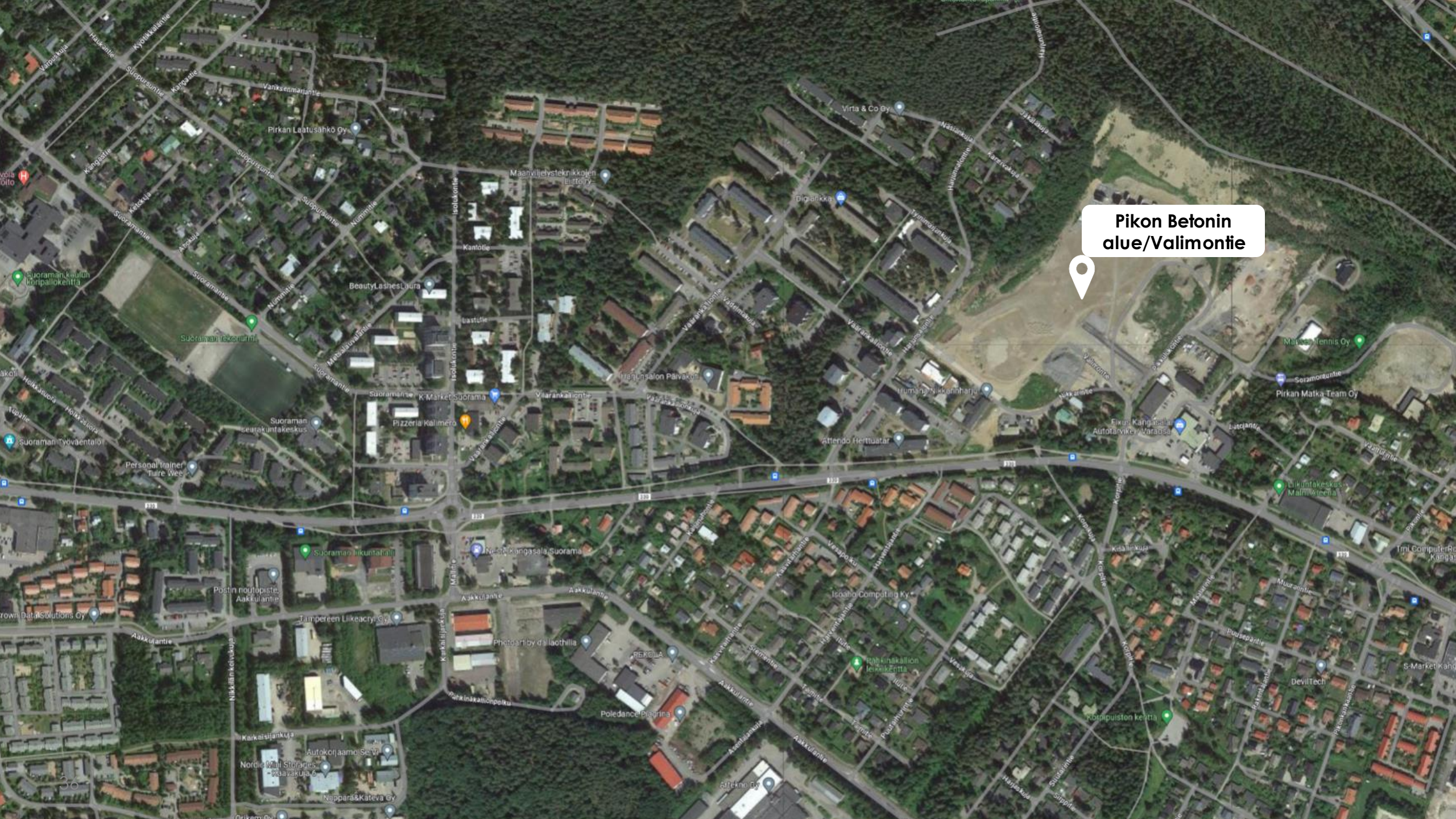
Väistöilat

Kukkotalo

Pajupilli

**Pikon Betonin
alue/Valimontie**

5.1.3 Läntinen alue – vaihtoehdot, taloudelliset vaikutukset

Lamminrahkan varhaiskasvatus- ja koulutilat

Miksi:

Lamminrahkan pohjoisen alueen rakentaminen lisää lasten määrää.

Vaihtoehdot	Vaikutukset kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin €	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
VAIHTOEHTO A (toteutus 2028 ->) Uusi pienten lasten yksikkö Kuurankadulle (varhaiskasvatus, esiopetus ja 1-2 lk.), kaava valmiina. Rakentamisajankohta arvioitava tarpeen mukaan, aikaisintaan 2028.	3,65 €/krsm2/kk + uuden rakennuksen korjausvastike	11,2 milj. (2028-2031)	Palvelutuotannon kustannusten kasvu. 100 – paikkainen päiväkotikustannukset palvelutuotannon osalta	Vuosikustannukset yhteen
VAIHTOEHTO B (toteutus 2025 ->) Tontin luovuttaminen yksityiselle päiväkodille. Asemakaava mahdollistaa yksityisen päiväkodin Kuurankadulle	Ei synny kustannuksia	Ei synny kustannuksia	Tämän hetkinen lapsikohtainen palvelusetelikustannus on 10 812€ (yli 3v. 4 ryhmää (21 lasta ryhmässä)) 16 872€ (alle 3v. 2 ryhmää (12 lasta ryhmässä))	Tontinvuokraustulo, palvelusetelikustannukset, poistaa kaupungilta yksikön investointikustannuksen

Lamminrahkan yläkoulu valmistuu yhteistyössä Tampereen kanssa 2030

Kiinteistön ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.

Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)

Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekortit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia

37 **Yhteensäarvio:** Euroarvio kokonaisuudesta +/-

 Ehdotus valinnaksi

Kuurankatu, infra
alustavasti
valmis syksyllä 2026

5.1.3 Läntinen alue – vaihtoehdot, taloudelliset vaikutukset

Vatialan päiväkotirakennuksen purkaminen ja uudisrakentaminen sekä tontin luovutus

Miksi:

Vatialan päiväkotirakennuksessa on selvä peruskorjaustarve

Vaihtoehdot	Vaikutukset kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin €	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
Vaihtoehto A (2026 mahdollisesti toiminnessa) Tontin luovuttaminen yksityiselle päiväkodille (Mannakorventie 2 tonttinvaihtoehtoa tai mahdollinen nykyisen toimijan laajennus).	Kaupungille ei synny kustannuksia	Kaupungille ei synny kustannuksia ja investointikustannukset vähentyvät noin 7 milj.	Tämän hetkinen lapsikohtainen palvelusetelikustannus on 10 812€ (yli 3v. 4 ryhmää (21 lasta ryhmässä)) 16 872€ (alle 3v. 2 ryhmää (12 lasta ryhmässä))	Tontinvuokraustulo, palvelusetelikustannukset, poistaa kaupungilta yksikön investointikustannuksen
Vaihtoehto B (kun taloudellinen tilanne tämän mahdollistaa) Uuden kunnallisen päiväkodin rakentaminen Vatialaan. Peruskorjaus on kallis ja osittain epävarma vaihtoehto. Peruskorjauksessa ei voida tehdä nykyaikaisia ja toiminnallisia. Oravanpesä-rakennusta ei tarvitse purkaa.	$4,9 \text{ €/krsm}^2/\text{kk} * 0,7\% =$ 3,43 (Uudet 30% nykyistä tehokkaampia) + uuden rakennuksen korjausvastike =	Peruskorjauksen arvioitu hinta on -4 milj. Vastaavan kokokoisen uuden arviohintaa on -6,5-7,0 milj.	Tämän hetkinen lapsikohtainen kustannus on 9 945€. Seutuvertailu: 9992€ kustannukset laskennallista lasta kohden	Vuosikustannukset yhteen, huomioitava korjausvastikelisä 10v PTS-suunnitelma

Kiinteistön ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.

Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)

Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekorit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia

Yhteensäarvio: Euroarvio kokonaisuudesta +/-

Vatjalan
päiväkoti

Oravanpesä

Mannakorventie,
tontti. Infra valmis
8/2025

Mannakorventie,
tontti. Infra valmis
8/2025

Vatjalan
päiväkoti

5.1.3 Läntinen alue – vaihtoehdot, taloudelliset vaikutukset

Opetuksen tarpeet, kirjasto- ja nuorisotilat Vatialassa

Miksi:

Pitkäjärven koulu tarvitsee lisää opetustilaa seuraavan viiden vuoden aikana

Vaihtoehdot	Vaikutukset kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin €	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
Vaihtoehto A poistettu				
Vaihtoehto B (toteutus kun Vatialassa on uusia päiväkotitiloja) Oravanpesä otetaan koulun käyttöön. Vaihtoehto on mahdollinen jos Vatialaan tulee uusi yksityinen päiväkoti (2026->) tai Vatialan asuinalueen lapsia sijoitetaan Lamminrahkan päiväkotiin. Rantakoulu sijoitetaan Pitkäjärven koulun alueelle.		Muutostyöt aiheuttavat kustannuksia		

Vatialan kirjasto on vuokratila. Tilan muutostyöt voidaan toteuttaa joko vuokravaikutteisena vuokranantajalla tai teettää omaan taseeseen omalla työllä. Kustannukset muodostuvat siis vain muutostyön rakennuskustannuksista ja niihin liittyvistä hallinnon kustannuksista. Kirjastorakennuksen suojelumerkintä asemakaavassa sr-19; kulttuurihistorian ja ympäristökuvan kannalta tärkeä rakennus, jota ei saa purkaa. Muutos- tai korjaustöissä tulee säilyttää rakennuksen kulttuurihistoriallinen arvo.

Kiinteistön ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.

Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)

Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekortit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia

Yhteensäarvio: Euroarvio kokonaisuudesta +/-

Oravanpesä

Vatjalan koulu

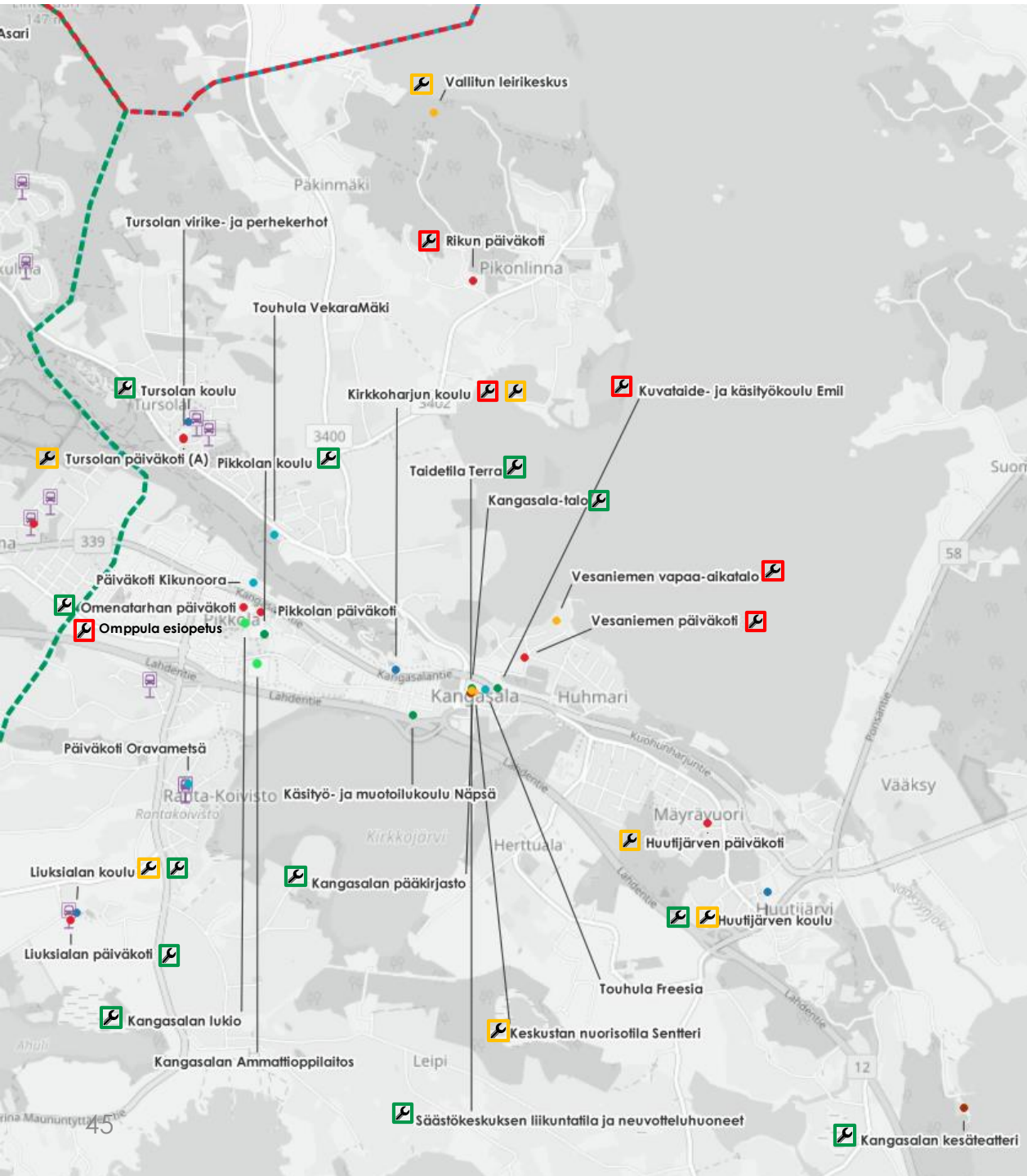
Pitkäjärven koulu

Vatjalan kirjasto

5.1.4 Keskinen alue: keskusta-Huutijärvi-Liuksiala-Tursola-Riku

- Kunnallinen päiväkot
  - Yksityinen päiväkot
  - Koulu
  - Lukio / ammattioppilaitos
  - Nuorisotila
  - Vapaa-aika
  - Kirjasto
  - Taidteen perusopetus
  - Kulttuuripalvelut
  - Kirjastoauton pysäkki
-
- Rakennus ei vaadi korjausta
  - Peruskorjauksen riski kohonnut
  - Kohteessa on selvä peruskorjaustarve

Esiopetus

Huutijärvi
Kirkkoharju
Tursola

Alakoulut

Huutijärvi
Kirkkoharju
Liuksiala
Pikkola
Tursola

Yläkoulut

Pikkola

5.1.5 Keskinen alue - arvio

Arvio väestönkehityksestä ja palvelutarpeesta

- Keskinen alueen väestönkasvun arvioidaan jatkuvan tulevaisuudessa, mutta siinä on aluekohtaisia eroja. Kasvu painottuu keskustan ja nauhataaajaman ympäristöön. Kokonaisuutena Keskinen alueen asukasmäärän arvioidaan kasvavan 600-1200 asukkaan verran vuoteen 2030 mennessä. Eniten kasvavia ikäryhmiä ovat yli 65-vuotiaat ikäihmiset sekä työikäiset 16-64 -vuotiaat
- Varhaiskasvatus- ja kouluikäisten määrän arvioidaan keskisellä alueella kokonaisuutena hieman vähenevän. Varhaiskasvatus- tai kouluverkon kehittämiseen ei tämän johdosta muodostu lisärakentamistarpeita. Merkittävin tulevaisuuden uusi alue on Herttulan uusi asuinalue, jolla asuntorakentaminen voi olla ajankohtaista 2027 alkaen. Lähimmät varhaiskasvatus- ja koulupalvelut sijoittuvat Huutijärvelle

Palveluverkon keskeiset haasteet ja kehittämistarpeet

- Rakennusten kuntoon liittyvät haasteet: Kirkkoharjun koulu
- Lukion tilapuutteet haasteena, kaupunkiseudulla yleisesti puutetta lukiotiloista
- Lukiolla ja Pikkolan koulussa ei riittäviä tiloja opiskeluhuollolle
- Haasteena on Pirkanmaan musiikkiopiston toiminnan hajallisuus. Tavoitteena on keskittää opetus nauhataaajamaan
- Kuvataide- ja käsityökoulu Emilin toiminta Harjusolan rakennuksessa siirrettävä toisaalla vuoden loppuun mennessä.
- Jos Kirkkoharjun koulun yhteyteen tulee uusi sali, kokoa tärkeä miettiä (min. 400 m², nyt 300 m²)
- Vesaniemen päiväkodin ja Rikun päiväkodin lakkauttaminen Pikkolan pienten lasten yksikön valmistuttua

5.1.6 Keskinen alue - vaihtoehdot

Tursolan päiväkotirakennuksesta luopuminen

Miksi:

Kallis vuokratila ja yksityisellä toimijalla on lähitöillä päiväkotitilat vajaalla käytöllä.

Vaihtoehdot	Vaikutukset kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin €	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
 Tursolan pk:n vuokratilasta luopuminen.	Ei kaupungin tila	Vuokratilat palautetaan. 77 000 vuosivuokra	Tiloissa toimii kaksi ryhmää. Varhaiskasvatuksen henkilöstö vähenee 6 työntekijällä (x€). Sisältyy talouden ja tuottavuuden sopeutustoimiin 2.0)	Vuokramenoista säästö

Kiinteistön ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.

Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)

Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekortit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia

Yhteensäarvio: Euroarvio kokonaisuudesta +/-

Tursolan päiväkoti

Yksityinen päiväkoti

5.1.6 Keskinen alue - vaihtoehdot

Kirkkoharjun koulu - peruskorjaus

Miksi:

Rakennus on suojeltu ja soveltuu parhaiten koulukäyttöön. Talouden ehdoilla ei ole laajennusvaraa. Lasten määrä ei tule merkittevästi kasvamaan tulevina vuosina.

Vaihtoehdot	Vaikutukset kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin €	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
VAIHTOEHTO A (toteutus 2026->) Koulun peruskorjaus	3,65 €/krsm2/kk + rakennuksen korjausvastike	-10,0 milj. (2026-2028)	Ei vaikutuksia	Vuosikustannukset yhteensä
VAIHTOEHTO B (toteutus 2026->) Koulun peruskorjaus ja mahdollisen laajentamisen tutkiminen alueelle taiteen perusopetuksen käyttöön, ei budjettivarausta (Rakennusoikeus 6000 krsm2 Käytetty noin 4340 krsm2)	Poistot kasvavat 333 333 €/vuosi. Mikäli käytetään loppu rakennusoikeus nykyiset ylläpitokustannukset nousevat 58 000 €/a.	-10,0 milj. + ? (2026-2028)	Vaikutuksia, jos laajennuksen yhteydessä tulee lisäluokkia ja ryhmiä	Vuosikustannukset yhteensä

Koulurakennusten suojelumerkintä asemakaavassa sr-3; rakennustaiteellisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokas rakennus, jota ei saa purkaa. Muutos- tai korjaustyöt suoritettava rakennuksen tyyliin hyvin soveltuvalla tavalla.

Kiinteistön ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.

Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)

Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekortit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia

Yhteensäarvio: Euroarvio kokonaisuudesta +/-

Kirkkoharjun koulu -
vanha osa

Kirkkoharjun koulu -
päärakennus

5.1.6 Keskinen alue - vaihtoehdot

Pikkolan koulun peruskorjaus ja lukion tilatarpeet

Miksi:

Peruskorjattava kohde. Vaihtoehdossa C lisättäisiin luokkiin äänieristystä ja kuvataiteen osalta märkätiloja.

Vaihtoehdot	Vaikutukset kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin €	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
VAIHTOEHTO A (toteutus 2027->) Peruskorjaus Pikkolan koulun tarpeisiin	Suora vaikutus on poistojen kasvu. Vaikutuksia esim. energiankulutuksen säästöihin ei voi arvioida ennen kuin korjaussuunnitelmat ovat valmiit.	-9,5 milj. (2027-2028)	Ei vaikutuksia	Vuosikustannukset yhteensä
VAIHTOEHTO B (toteutus 2027->) Peruskorjaus huomioiden lukion tilatarpeet (Rakennusoikeus 28 100 krsm2, käytetty 20292 krsm2, mukana PLY) Pikkolan tontilla on vielä rakennusoikeutta jäljellä 7 643 k-m2	Mikäli käytetään tuo loppu rakennusoikeus, niin ylläpitokustannukset kasvavat 267 000 €/a (2,91 €/krsm2/kk).	-9,5 milj. + ? (2027-2028)	Ei vaikutuksia	Vuosikustannukset yhteensä
VAIHTOEHTO C (toteutus 2027->) Toimenpiteet taiteenperusopetuksen tarpeet jätetään toteuttamatta, jos taiteenperusopetuksen tilat on sijoitettu muualle, eli esimerkiksi Kirkkoharjun koululle.	Luovutaan taiteen perusopetuksen ulkoav vuokratuista tiloista, niin säästö on: • Lentola, 48 796 €/vuosi • KOY HS I, 5 760 • Ellintie, 10 000	-9,5 milj. + 0,5 milj.? (2027-2028)	Ei vaikutuksia	Vuosikustannukset yhteensä
VAIHTOEHTO D Peruskorjaus ja lukion lisätilamahdollisuuksien selvittäminen muualta, esimerkiksi vuokratilat	Keskimääräinen vuokratilakustannus koulurakennukselle on 19,5 €/krsm2/kk.		Arvioitava erikseen	

Kiinteistöjen ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.

Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)

Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekortit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia

Yhteensäarvio: Euroarvio kokonaisuudesta +/-

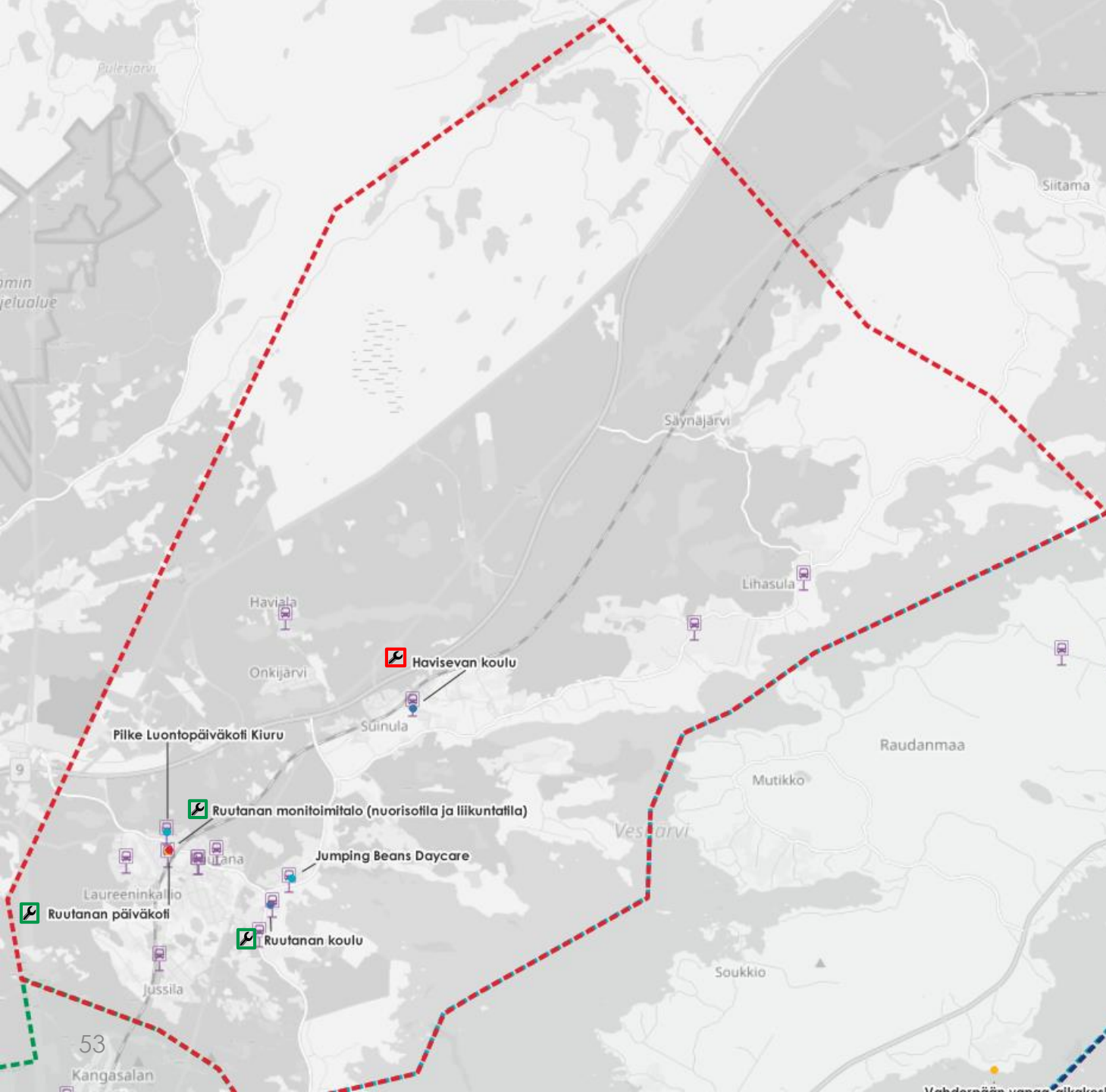
 Ehdotus valinnaksi

Pikkolan koulu

5.1.7 Pohjoinen alue: Ruutana-Haviseva

- Kunnallinen päiväkotii
- Yksityinen päiväkotii
- Koulu
- Nuorisotila
- Kirjastoauton pysäkki

- Rakennus ei vaadi korjausta
- Peruskorjauksen riski kohonnut
- Kohteessa on selvä peruskorjaustarve

Esiopetus
Ruutana

Alakoulut
Ruutana
Haviseva

5.1.8 Pohjoinen alue – arvio

Arvio väestönkehityksestä ja palvelutarpeesta

- Pohjoisella alueella varaudutaan alueen väestön vähittäiseen kasvuun 2030 mennessä. 2030-luvulla väestönkasvu voi kiihtyä varsinkin Ruutanen-alueella, mikäli alueen maankäyttöä kehitetään merkittävästi. Pohjoisella alueella asukasmäärän arvioidaan kasvavan 200-400 asukkaan verran vuoteen 2030 mennessä. Eniten kasvava ikäryhmä ovat yli 65-vuotiaat. Suinulan-Havisevan alueella asukasmäärän arvioidaan kasvavan hieman vuoteen 2030 mennessä
- Varhaiskasvatus- ja kouluikäisten määrän arvioidaan pohjoisella alueella säilyvän ennallaan tai hieman vähenevän. Varhaiskasvatus- tai kouluverkon kehittämiseen ei tämän johdosta muodostu lisärakentamistarpeita. Mikäli jatkossa Ruutanen-alueen maankäyttöä ryhdytään merkittävästi kehittämään ja asukasmäärä kasvaa merkittävästi, muodostuu tarpeita varhaiskasvatus- ja koulupalvelujen lisäämiselle

Palveluverkon keskeiset haasteet ja kehittämistarpeet

- Rakennusten kuntoon ja käyttöasteeseen liittyvät haasteet: Havisevan koulu
- Alueen yläkouluikäiset Pikkolassa. Liian pieni oppilasmäärä yhtenäiskoululle toistaiseksi
- Mikäli Ruutanen-asukasmäärä kasvaa merkittävästi, voidaan tarvita lisäkapasiteettia varhaiskasvatus- ja/tai opetuspalveluihin

5.1.9 Pohjoinen alue – vaihtoehdot

Havisevan koulu

Miksi:

Lapsimäärä alueella on pieni ja peruskorjaus suhteessa määrään suuri.

Vaihtoehdot	Vaikutukset kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin €	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
VAIHTOEHTO A (toteutus 2026 ->) Rantakoulun siirtäminen Ruutanasta Havisevan koululle ja vanhojen Havisevan koulun tilojen poistaminen koulukäytöstä, tulisi pohtia uusiokäyttö. Yhdysluokat 1-2, 3-4 ja 5-6, osa opetuksesta Ruutanan koululla. Havisevan koulun tulevaisuudesta päätettäessä tulee kiinnittää huomioita kolmannen sektorin toimintamahdollisuuksien säilyttämiseen ja turvaamiseen.	Havisevan koulun ylläpitokustannukset poistuvat, Tilalle tulee pienemmän Rantakoulun ylläpitokustannukset	Rantakoulun siirtäminen maksaa min. 200 t€. Havisevan kouluun ei peruskorjausta, mutta ei tietoa koulun tulevaisuudesta (esim onko mahdollista purkaa).	Mahdollisia kuljetuskustannuksia Havisevan ja Ruutanan välillä.	Vuosikustannukset yhteensä
 VAIHTOEHTO B Havisevan koulun peruskorjaus luokille 1-6, kun taloudellinen tilanne mahdollistaa		-8,0 milj. (2025-2026)	Ei vaikutuksia	Vuosikustannukset yhteensä
VAIHTOEHTO C Havisevan koulun lakkauttaminen ja opetustoiminnan keskittäminen Ruutanan koululle. Rantakoulu jää Ruutanan koulun tontille. Tarvitaan muutoksia lämmitysjärjestelmään ja tontin pysäköintijärjestelyihin, mahdollisesti tarve kaavamutokselle.	Ylläpitokustannukset pienenevät 126 000 €/vuosi (Havisevan koulu)	Havisevan kouluun ei peruskorjausta, mutta ei tietoa koulun tulevaisuudesta (esim onko mahdollista purkaa).	Pieni säästö	Ruutanan vuosikustannukset yhteensä

Kiinteistön ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.

Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)

Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekortit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia

Yhteensäarvio: Euroarvio kokonaisuudesta +/-

Havisevan koulu - väestö, kaavoitus, väestöennuste ja nykyisen koulun sijainti

- Havisevan koulu on iältään ja rakennusteknisesti samankaltainen kuin Ruutanen purettava koulu.
- Koulun sisäilma-asioita on käsitelty kaupungin sisäilmatyöryhmässä vuodesta 2017 alkaen ja keskustelu jatkuu edelleen, altistumisolosuhde on mahdollinen.

Havisevan koulun vähimmäiskorjaukset:

- o maanvastaisten seinien mikrobivaurioituneet lämmöneristeen
- o parannettava maanvastaisten rakenteiden ilmatiivyyttä
- o korjattava alkuperäinen alalaattapalkistorakenteinen välipohja
- o uusittava ikkunat
- o peruskorjattava alkuperäiset yläpohjarakenteet
- o uusittava ilmanvaihtojärjestelmät
- o uusittava sähköt
- o LVI-tekniikka
- o julkisivu, vesikatto
- o salaojat

Kokonaisuutena tarkoittaa raskasta peruskorjausta, jolloin uusitaan kaikki. Kantavat runkorakenteet säilyvät, joka taas rajoittaa tilojen muuttamisen peruskorjauksen yhteydessä nykyaikaista oppimista tukeviksi.

- Yleiskaavassa Havisevan koulu on suojeltu (sr-2*, rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti edustava rakennus)

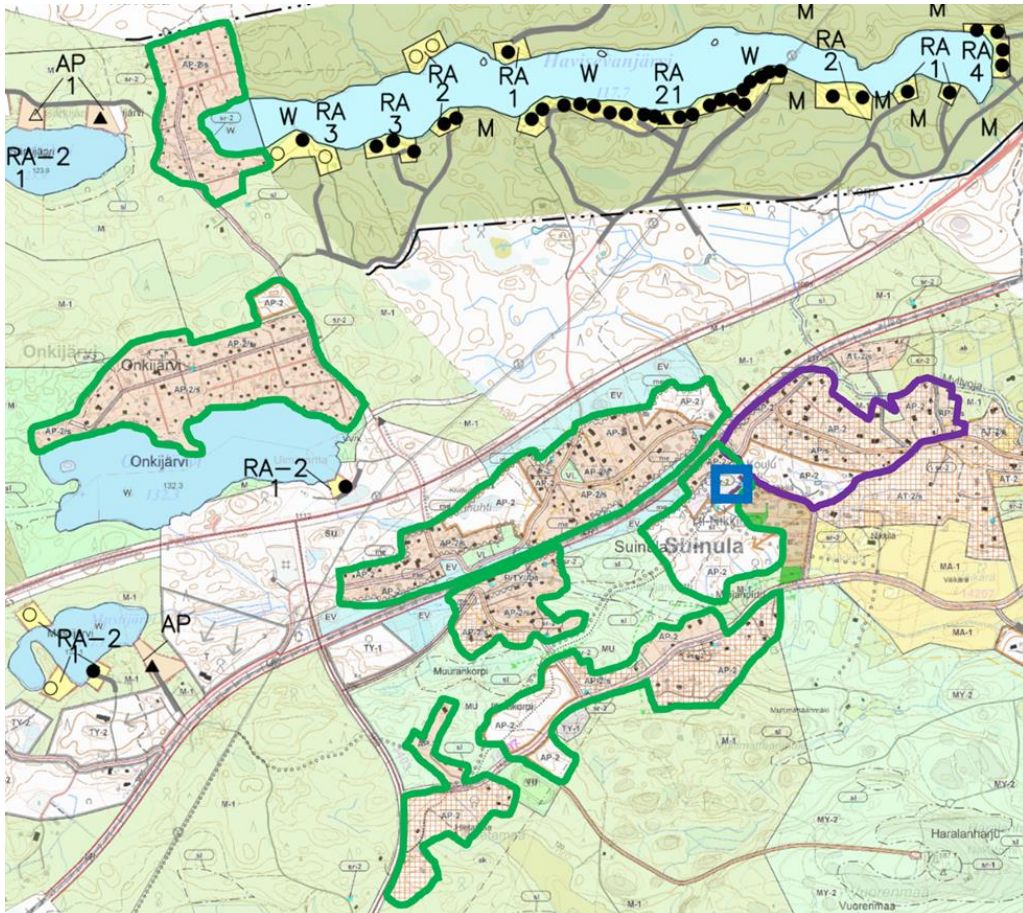
sr-2 kaavamerkintä - seloste*

RAKENNUSTAITEELLISESTI, KULTTUURIHISTORIAALLISESTI TAI MAISEMALLISESTI EDUSTAVA RAKENNUS TAI RAKENNUSRYHMÄ.

Rakennus tai rakennusryhmä on maisemallisesti, kulttuurihistoriallisesti tai rakennustaiteellisesti paikallisesti arvokas ja sen säilyminen on toivottavaa. Alueella, jolla on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:ssä tarkoitettu rakennuskielto asemakaavan laatimisen ajaksi, tarvitaan rakennuksen purkamista varten kunnan rakennusvalvontaviranomaisen lupa. Muiden sr-2-kohteiden osalta rakennuksen tai sen osan purkamisesta on ilmoitettava kirjallisesti kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle 30 päivää ennen purkamistyöhön ryhtymistä. Rakennusvalvontaviranomainen voi mainitun ajan kuluessa perustellusta syystä vaatia purkamisluvan hakemista. Rakennuksissa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden sekä lähi-alueen ympäristönhoidon olla sellaisia, että rakennusten rakennustaiteellisesti sekä ympäristön ja kyläkuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Ympäristön uudisrakentaminen tulee sopeuttaa kohteen maisemallisiin ja kulttuurihistoriallisiin arvoihin.

Merkinnällä on osoitettu paikallisesti merkittävät kohteet: Kuusikko, Saalemseurakunnan talo, Haavikko, Kivimäki, Lintula, Luoman huvila, Kuusisto, Havisevan rukoushuone, Antilan talouskeskus, Uotila, Pietilän talouskeskus, Nikkilän talouskeskus, Antilan vanha kauppa, Havisevan vanha koulu, Härälä, Havisevan koulu, Koiviston torppa, Päiväkumpu, Jokiranta, Jokipello, Kallionpää, Välimäki, Päivölä, Sotamiehenmäen vanha rakennuskanta, Koivuranta, Marttala, Lepooni, Kalliola, Kuusisalo, Alhonranta, (Suinulan- Havisevan osayleiskaavatuksen rakennusinventointi 1998)

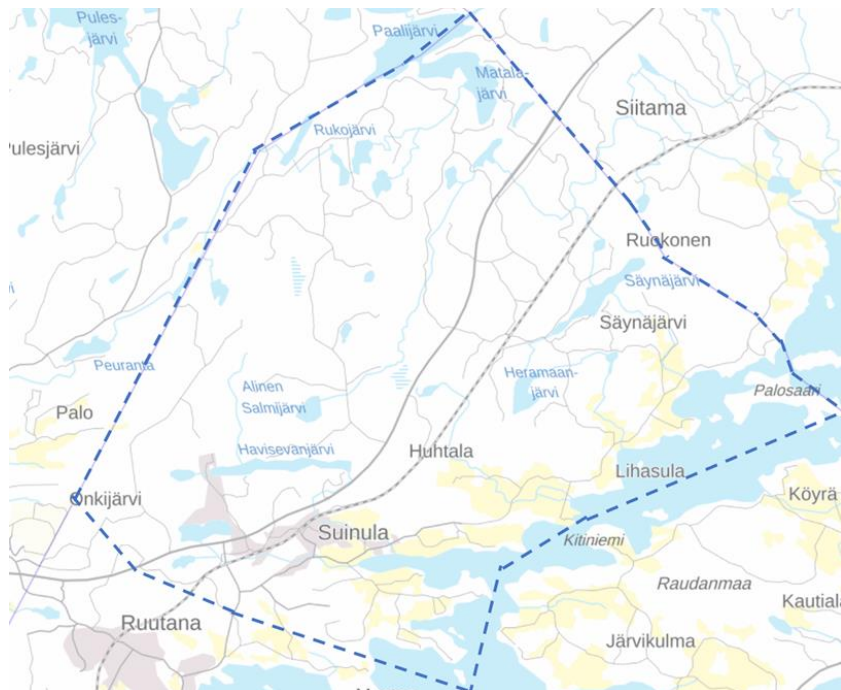
Havisevan koulu - väestö, kaavoitus, väestöennuste ja nykyisen koulun sijainti

- Havisevan koulu (sininen neliö) sijoittuu Suinulan-Havisevan taajamassa keskeiselle paikalle
- Alueella on käynnissä Mäkikylän asemakaavan laatiminen (kaava 437, violetti aluerajaus). Kaavan valmistuttua asemakaavoitusta on tarkoitus jatkaa alue kerrallaan yleiskaavassa asemakaavoitettaviksi tarkoitetuilla alueilla (vihreät rajaukset). Asemakaavoitustahtiin vaikuttaa mm. olemassa olevien asemakaavojen rakentamattomien tonttien määrä ja infran toteuttamisen kustannukset
- Pohjoisella alueella maankäytön ja uuden asumisen kehittämisen painopisteet ovat Ruutanassa kaupunkistrategian ja strategisen yleiskaavan linjausten mukaisesti

Havisevan koulu - väestö, kaavoitus, väestöennuste ja nykyisen koulun sijainti

Havisevan koulun keskimääräinen oppilasalue

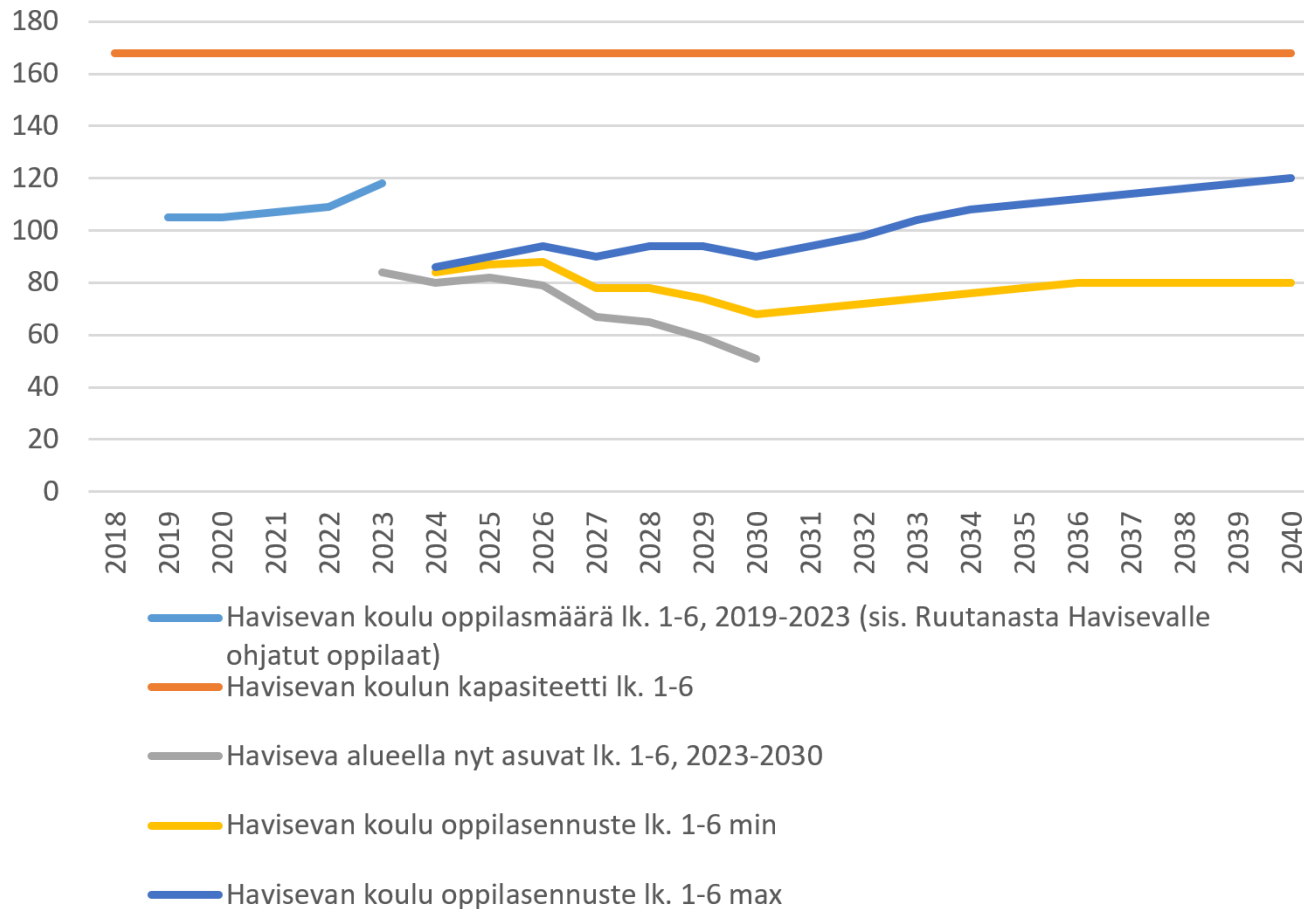
Väestönkehitys Havisevan koulun oppilasalueella 2011-2024

	0-6 - vuotiaat	7-12 - vuotiaat	13-15 - vuotiaat	16-64 - vuotiaat	65- vuotiaat	Väestö yhteensä
2011	113	114	42	636	157	1062
2012	107	112	46	639	171	1075
2013	96	112	57	638	174	1077
2014	100	109	62	637	172	1080
2015	81	116	57	643	177	1074
2016	76	106	57	618	189	1046
2017	80	101	55	602	201	1039
2018	79	96	57	590	207	1029
2019	79	92	60	599	205	1035
2020	75	90	53	604	205	1027
2021	59	87	58	611	203	1018
2022	67	84	48	605	209	1013
2023	62	83	51	616	208	1020
4/2024	60	84	45	622	207	1018

- Havisevan koulun keskimääräisen oppilasalueen asukasmäärä on laskenut maltillisesti 2011-2024 välisenä aikana
- **0-6 -vuotiaiden ja 7-12-vuotiaiden määrä on kuitenkin vähentynyt merkittävästi** mm. Pienentyneiden perhekokojen ja perheiden kaupunkimaisemman asumisen johdosta
- Täydentävällä asemakaavoituksella voidaan jonkin verran vaikuttaa väestönkehitykseen. **Mäkikylän asemakaava toteutuessaan tuo noin 60-75 uutta asukasta, joista alakouluikäisiä arvioidaan olevan samanaikaisesti noin 7-10 oppilasta**

Havisevan koulu - väestö, kaavoitus, väestöennuste ja nykyisen koulun sijainti

Havisevan koulun oppilasennuste 2024-2040,
tarkistettu 6.5.2024

- Havisevan koulun oppilasmäärään on vaikuttanut se, että Ruutanen alueelta on ohjattu oppilaita Havisevan kouluun. Havisevan koulun oppilasmäärä vuonna 2023 on ollut 118 oppilasta.
- Havisevan koulun oppilasennuste on päivitetty huomioimatta Ruutanasta mahdollisesti Havisevalle ohjattavia oppilaita.
- Asemakaavojen väliaikainen toteutuminen on huomioitu oppilasennusteessa. Maksimiennusteessa asemakaava-alueiden rakentuminen olisi nopeampaa ja lapsimäärä suurempi. Minimiennusteessa asemakaava-alueiden toteutuminen tapahtuisi hitaammin ja lapsimäärä olisi pienempi.

Havisevan koulu

Ruutanan koulu

Ruutanan koulu,
rakenteilla

Rantakoulu

Havisevan koulu

5.1.11 Itäinen alue - arvio

Arvio väestönkehityksestä ja palvelutarpeesta

- Itäisellä alueella asukasmäärä on vähentynyt 10 % viimeisen 10 vuoden aikana. Varhaiskasvatustikäisten lasten määrä on vähentynyt samassa ajassa lähes 30 % ja perusopetusikäisten lasten määrä on vähentynyt 15 %
- Asukasmäärän vähenemisen ennustetaan jatkuvan. Alueen työpaikkakehitys vaikuttaa osaltaan väestömuutostahtiin. Lasten ja nuorten määrä itäisellä alueella vähenee edelleen. Kasvava ikäryhmä ovat yli 65-vuotiaat
- Laskevan väestönkehityksen johdosta myös palvelutarpeet ovat keskimäärin pienemmät tulevaisuudessa

Palveluverkon keskeiset haasteet ja kehittämistarpeet

- Aleneva väestönkehitys ja pienenevät palvelutarpeet
- Sahalahden varhaiskasvatustopalvelut ovat useassa rakennuksessa, joista osa on välttävissä kunnossa
- Sariolan koulu on useassa rakennuksessa, joista osa välttävissä kunnossa. Yläkoulun oppilasmäärä on pieni
- Rakennusten kuntoon ja käyttöasteeseen liittyvät haasteet: Nuorisotila Sahkussa pieni kävijämäärä suhteessa tilan kokoon. Sahalahden kirjastorakennuksen välttävä tekninen kunto. Kuhmalahden kirjaston vähäiset asiakasmäärät.

5.1.12 Itäinen alue - vaihtoehdot

Sahalahden päiväkoti

Miksi:

Kaksi kiinteistöä (KV4 ja Monitoimitalo), joissa on suuri peruskorjaustarve. Lasten määrä pienentynyt.

Vaihtoehdot	Vaikutukset kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin €	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
 Toteutus (Seurataan lapsimäärän kehitystä) Varhaiskasvatuspalvelut keskitetään Sahalahden päiväkodin tiloihin (KV4:n ja Monitoimitalon tiloista luopuminen). Sahalahden päiväkodin varhaiskasvatuspalveluiden tiloista päätettäessä tulee selvittää myös Sahalahden kirjaston sijainti.	KV4:n ja Monitoimitalon ylläpitokustannukset jäävät pois -41 000 €/a.	Luopuminen kahdesta huonokuntoisesta rakennuksesta	Kahden lapsiryhmän vähentyminen	Vuosikustannukset yhteensä

Kiinteistön ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.

Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)

Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekortit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia.

Yhteensäarvio: Euroarvio kokonaisuudesta +/-

Ehdotus valinnaksi

5.1.12 Itäinen alue - vaihtoehdot

Sahalahden nuorisotila

Miksi:

Kaksi kiinteistöä, joissa suuri peruskorjausarve.

Vaihtoehdot	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
 Toteutus (2026->) Sahalahden nuorisotila pyritään pitämään kiinteistöjen myyntien toteutuessa nykyisellä alueella ja siirtoa Sahalahden koulun tiloihin ei tällä hetkellä toteuta.	PTS korjaukset jäävät pois 160 000 e / viisi vuotta	Ei vaikuta palvelutuotannon kustannuksiin.	Vuosikustannukset yhteensä

Kiinteistön ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.

Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)

Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekorit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia

Yhteensäarvio: Euroarvio kokonaisuudesta +/-

Sahalahden monitoimitalo ja KV4

Ehdotettu on, että monitoimitalo ja KV4 myydään, koska ovat peruskorjauskunnossa, teknisen käyttökänsä päässä. Kirjasto voisi jäädä vuokralle, mikäli kohde myydään.

Monitoimitalo

- Monitoimitalolla on kirjasto (215 m²), päiväkotitoimisto (218 m²), kellarissa tekniset- ja apu-tilat 60 m².

KV4

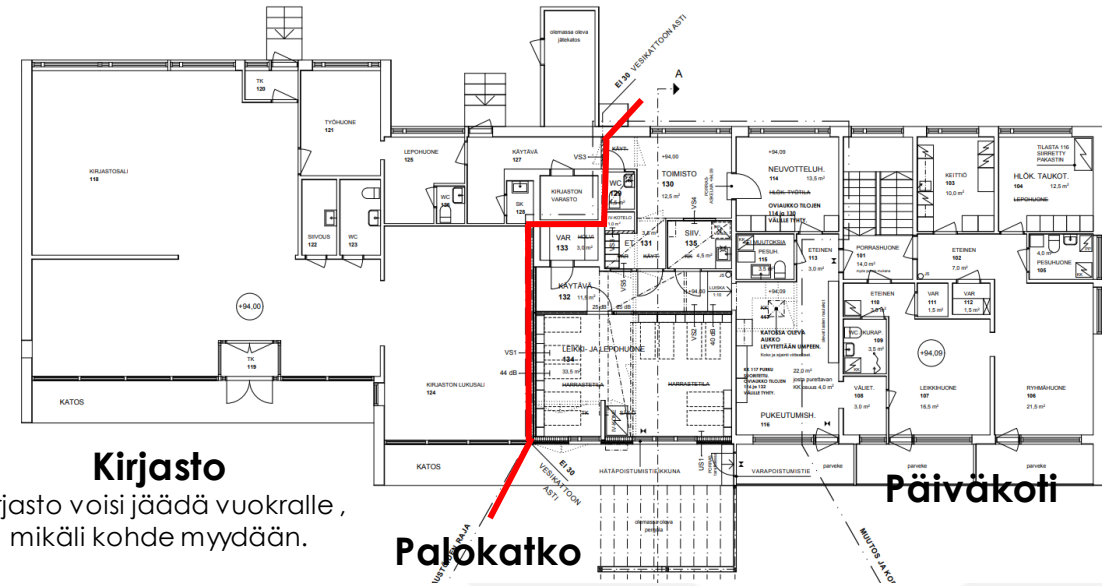
- KV4:lla on päiväkotitoimisto (182 m²), nuorisotila (78 m²), vuokratuna Mannerheimin lastensuojeluliitolle (46 m²), arkisto (40 m²), käytössä oleva toimisto (20 m²), käyttämätöntä toimistotilaa (106 m²)

Päiväkotitoimistoissa (KV4 ja monitoimitalo) voidaan arvioiden mukaan luopua 1-2 vuoden sisällä toisesta tilasta ja 5 vuoden sisällä myös toisesta, koska lapsimäärä pienentyy.

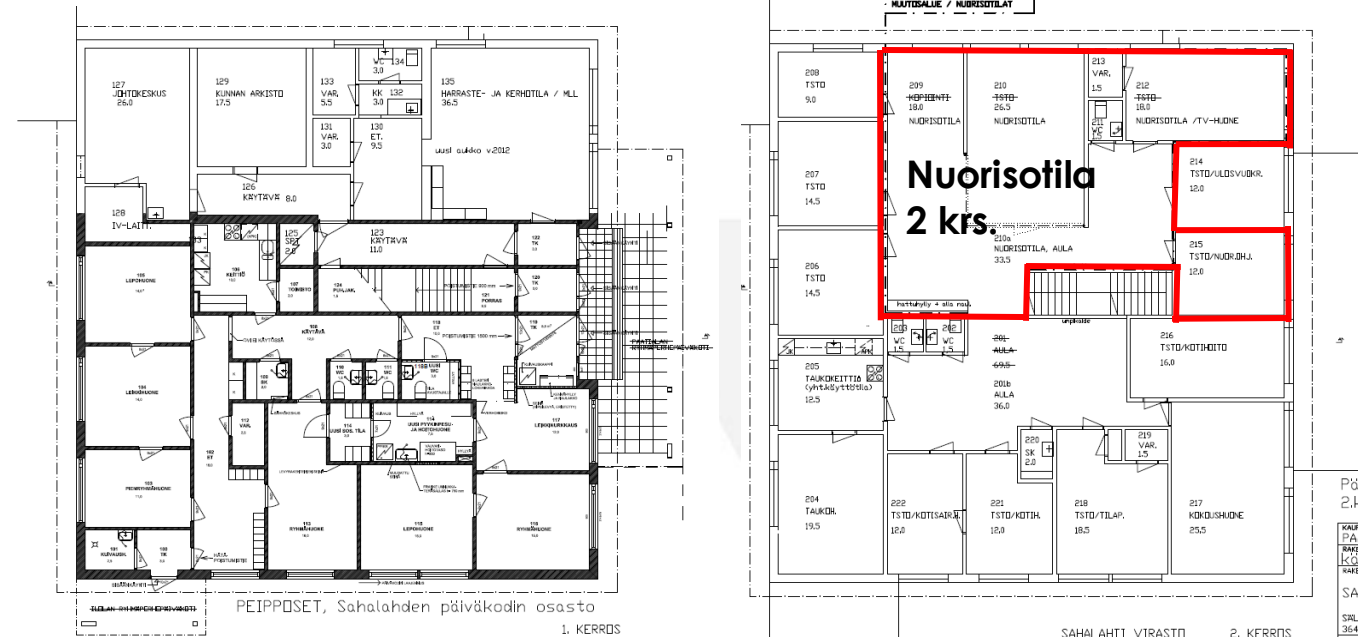
Nuorisotilat

Koululla on tilaa nuorisotiloille. Koululle mahtuu 350 oppilasta ja nyt siellä on 255. Nuorisotilat ovat aiemmin sijainneet koululla ja ne voidaan palauttaa tähän käyttöön (mm. oma sisäänkäynti). Hyvinvointilautakunnan käsittelystä tehtiin muutosesitys, että Sahalahden nuorisotilojen osalta selvitetään muitakin vaihtoehtoja kuin koulun tilat.

Monitoimitalo

KV4

5.1.12 Itäinen alue - vaihtoehdot

Kirjastopalvelut

Miksi:

Heikko käyttöaste, taloudellisempaa ja tehokkaampaa hoitaa kirjastoautolla

Vaihtoehdot	Vaikutukset kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin €	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
VAIHTOEHTO A (toteutus 2025->) Kuhmalahden kirjaston lakkauttaminen ja korvaaminen kirjastoautolla	Ylläpitokustannukset poistuvat -17 000 €/vuosi	PTS korjaukset jäävät pois 40 000 €/viidessä vuodessa	Tarvikkeet ja palvelut säästö noin 10 000 /vuosi, Henkilöstösäästö 40 000 /vuosi	75 000 /vuosi
VAIHTOEHTO B (toteutus 2025->) Omatoimikirjastoksi, sitten kun Postille löytyy jatkaja.	Ylläpitokustannukset säilyvät	PTS korjaukset 40 000 €/viidessä vuodessa	Henkilöstösäästö 40 000 /vuosi Henkilöstön matkustuskulut 2000 €/vuosi	Kiinteistön vuosikustannukset

Kiinteistön ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.

Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)

Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekorit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia

Yhteensäarvio: Euroarvio kokonaisuudesta +/-

 Ehdotus valinnaksi

Tervaniemi

Pohantie

1213

Kuhmalahden kirjasto

Pohja

Venkajärventie

121

Jokelan
Mäkipää

Annikkantie

1214

5.2 Alueelliset lähipalvelut ja keskitetyt palvelut

- **Keskitetyt palvelut** on tässä työssä määritelty seuraavasti
  - Keskitetyt palvelut ovat **saavutettavissa laajasti** ja **erityisesti joukkoliikenteellä**
  - Keskitetyillä palveluilla saavutetaan kustannussäästöä
  - Monipuolisemmat palvelut mahdollisia
  - Toiminnan järjestäminen helpottuu (henkilöstön haavoittuvuus)
- **Alueelliset lähipalvelut** määritellään tässä työssä seuraavasti
  - **Helposti saavutettavissa lähellä**
  - Haja-asutusalueella liikkuvat ja digitaaliset palvelut edistävät saavutettavuutta
  - Arjen hyvinvointi ja viihtyvyys lähellä
  - Pitävät taajamat elinvoimaisena
  - Kannustetaan lähiliikkumiseen ja liikuntaan
  - Vaikuttaa alueen vetovoimaan

5.2.1 Taiteen perusopetus, kulttuuripalvelut, vapaa sivistystyö, vapaa-aikapalvelut - arvio

Palveluverkon keskeiset haasteet ja kehittämistarpeet

- Taiteen perusopetus: tavoitteena keskitetyt palvelut. Musiikkiopetus nyt hajautettuna. Koulujen tilat riittämättömät: mm. aikataulut ei yhteensopivia, opetusvälineille ei tilaa, varastotiloja riittämättömästi.
- Kansalaisopistopalvelut: säilytetään alueellisena lähipalveluna. Kustannustehokkuuden lisääminen ja kaupungin tilojen käyttäminen
- Kirjastopalvelut: Kirjastoauton kehittäminen lähipalveluautona
- Tekninen keskus seuraa vapaa-aikatilojen (mm. saunat ja leirikeskukset) kuntoa. Osassa kohteista tilojen tekninen kunto on haaste ja ylläpitokustannukset suuria suhteessa vuokratuottoihin.

5.2.2 Keskitetyt palvelut – vaihtoehdot

Taiteen perusopetus

Miksi:

Vuokratiloista luopuminen ja omiin tiloihin siirtyminen

Vaihtoehdot	Vaikutukset kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin €	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
 Toteutus(työ käynnissä) Taiteen perusopetus: Selvitetään mahdollisuudet sijoittaa taiteen perusopetus keskitetysti esimerkiksi Pikkolan kampukselle. Selvitetään mahdollisuutta sijoittaa taiteen perusopetuksen opetuspalvelut Kimmo Pyykkö - taidemuseon tiloihin soveltuvien osien.	Vuokratulot jäävät pois n. 60 000 €/a.	Tilojen varustelu samaa tasoa kuin Lamminrahkassa koskien käsityön ja kuvaamataidon opetusta. Lisäksi hyvä huomioida äänieristys luokissa, joissa musiikinopetusta (4-5 luokkaa). Osa tiloista tarvitaan opetuskäyttöön jo klo 14 lähtien, yksi tila jo klo 12.	Taiteen perusopetuksen siirtäminen yksityisistä tiloista kaupungin tiloihin vähentää vuokratulokustannuksia ja tuo säästöjä. Opetus Lentolantie 2 yksityisessä tilassa, maksaa n. 50 000 €/vuosi. Taito Pirkanmaan käsityön opetus myös yksityisissä tiloissa, maksaa noin 10 000 €/v.	Vuosikustannukset yhteensä n.60 000 €

Kiinteistön ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.

Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)

Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekorit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia

Yhteensäarvio: Euroarvio kokonaisuudesta +/-

Taiteen perusopetus Pikkola ja Kirkkoharjun koulu

Taiteen perusopetuksen keskittäminen keskustan alueelle

- Opetuspiste on näin saavutettavaa eri suunnista Kangasalaa myös julkisilla kulkuneuvoilla (saavutettavuus, kestävä kehitys)
- Opetettavan aineen erikoisvarusteita ei tarvitse hankkia kuin yhteen pisteeseen (taloudellisuus)
- Muut yhteistyökumppaneiden palvelut lähellä (yhteistyö mm. kirjaston ja Kangasala-talon kanssa)

Kirkkoharjun koulu vs. Pikkola

- Hyvinvointilautakunta on priorisoinut Kirkkoharjun koulun Pikkolan koulun sijaan
- Pikkolasta ei löydy vapaata tilaa (selvitetty), ja uuden pienten lasten yksikön suunnittelussa ei ole kartoitettu taiteen perusopetuksen tarpeita
- Kirkkoharjun koulusta vapautuu luokkia, kun 1-2 luokat muuttavat Pikkolan pienten lasten yksikköön
- Tavoitteena parantaa tilojen monikäyttöisyyttä koulun peruskorjauksen yhteydessä ja keskittää Kirkkoharjun kouluun taiteen perusopetusta ainakin musiikin osalta, joka toimii nyt hajallaan eri puolilla kaupunkia ja osittain yksityisissä tiloissa
- Myös muut taiteen perusopetusaineet, kuten kuvataiteen, käsityön ja tanssin opetus voisivat toimia saman koulun yhteydessä

Periaatteet

- Rakennetaan tiloja taiteen perusopetuksen tarpeiden mukaan
- Tilat voivat olla aamupäivisin koulun käytössä

Aikataulu

- Kun 1-2 luokat ovat muuttaneet Pikkolan pienten lasten yksikköön ja Kirkkoharjun koulu peruskorjattu, siirretään taiteen perusopetus koulun tiloihin

Taiteen perusopetus Pikkola ja Kirkkoharjun koulu

MUSIIKKI (Pirkanmaan musiikkiopisto)

Nykytilanne: Useita opetuspisteitä eri puolilla kaupunkia

- Suoraman koulu 7 luokkatilaa käytössä kaupungin oma tila
- Lentolantie 2 238 m² (3 opetustilaa) yksityinen, vuokra 60 000 e/v
- Lamminrahakan koulu (sivutoimipiste) 1 musiikkiluokka käytössä, kaupungin oma tila

Tavoite: Yksi päätoimipiste Kirkkoharjun koulun yhteyteen korvaamaan yksityinen tila ja Suoraman koulu. Siihen asti toimitaan nykyisissä tiloissa.

Tilat arve: yhteensä 210 m² (7 luokkatilaa ja 1 varasto)

- 1 luokka ryhmäopetukseen n.50 m²
- 1 luokka soitinyhtyeille, tilassa pysyvästi isoja soittimia, n. 50 m²
- 5 pienempää tilaa, joissa kussakin piano, á 20 m², yht. 100 m²
- 1 varasto 10 m²

KUVATAIDE (Kuvataide- ja käsityökoulu Emil)

Nykytilanne: Harjunsola, 77 m², kaupungin oma tila, käytössä vain vuoden 2024 loppuun, jatko paikkaa selvittää

Tavoite: opetustila Kirkkoharjun koulun yhteyteen

Tilat arve: yhteensä noin 77 m² (1 luokka ja 2 oheistilaa)

- Opetusluokka 50m², varasto tarvikkeille ja oppilastoille 15 m² ja erillinen tila polttouunille

KÄSITYÖ (Käsityö- ja muotoilukoulu Näpsä)

Nykytilanne: Ellintie 2, 120 m², yksityinen tila (maksavat itse vuokran ja saaneet kaupungin tukea toiminnan yleiskuluihin 7500 €/v)

Tavoite: Tilava luokka Kirkkoharjun koulun yhteyteen

Tilat arve: yhteensä noin 50-80 m²

TANSSI (Tampereen konservatorio)

Nykytilanne: Senterin peilisali 100 m² (haasteena joustamat on kova lattia ja tilan toiminnallisuus)

Tavoite: Mahdollistetaan tanssinopetus Kirkkoharjun koulun liikuntasalissa.

Tilat arve: Joustolattialla varustettu liikuntasali, n. 120 m². Uusitaan Kirkkoharjun liikuntasalin lattia salin monikäyttöisyyden lisäämiseksi.

5.2.2 Alueelliset lähipalvelut – vaihtoehdot

Kirjastoauto

Miksi:

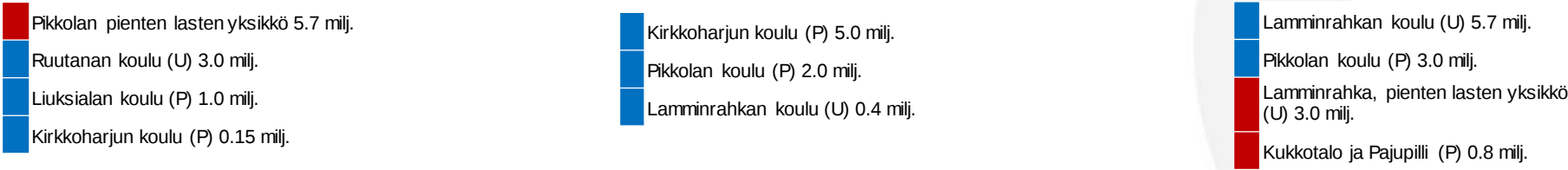
Muutokset palveluverkossa edellyttävät reittien ja palvelun uudelleen tarkistelu.

Vaihtoehdot	Vaikutukset kiinteistöjen ylläpitokustannuksiin €	Vaikutukset tilainvestointeihin €	Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin €	Taloudelliset vaikutukset yhteensä €
 Toteutus(2024->) Kirjastoauton jatkokehittäminen laajemmaksi palveluksi	Auton ylläpitokustannukset	Ei tilainvestointikustannuksia	Ei suoria vaikutuksia palvelutuotannon kustannuksiin. Lisännee palvelujen käyttöä ja mahdollisesti tuloja uusien asiakkaiden myötä.	Ei merkittävää muutosta

Kiinteistön ylläpitokustannukset: lämpö-, sähkö-, kiinteistönhoito-, kunnossapito-, vakuutus- ja siivouskulut.
Investointitarpeet tulevina vuosina: Kymppi-lista vuodet yhteensä (jos listalla)
Vaikutukset palvelutuotannon kustannuksiin: Kohdekortit + muut kustannukset. Palvelun kustannukset eivät sisällä kiinteistön ylläpitokustannuksia
Yhteensäarvio: Euroarvio kokonaisuudesta +/-

6. Investoinnit ja varhaiskasvatuksen järjestäminen

- Palveluverkkosuunnitelma on sopeutettu kaupungin käytössä oleviin tuloihin. Yhteensovittaminen on tehty siten, että kaupungin pitkäkestoinen investointisuunnitelma sisältää palveluverkkosuunnitelman ensimmäisten vuosien kohteet.
- Kaupungin tasapainoinen talous mahdollistaa tarkastelujaksolla vuosittain enintään **22 M€:n investoinnit (pl. maanhankinta, osakkeet ja arvopaperit sekä yhtiöiden rahoitus). 132 milj. kuusi vuotta (2025-2030).**
- Investointien tasoa ei ole mahdollista ylittää, ellei joitain kohteita siirretä tai poisteta investointiohjelmasta tai kaupungin tuloja lisätä.
- Yksittäisenä vuotena investointitaso voidaan perustellusti ylittää, mikäli ylityksellä on mahdollista saada tuloja lyhyellä aikavälillä

2024 (34,5 milj.)		2025 (23,3 milj.)		2026 (17,4 milj.)		2027 (24,7 milj.)		2028 (25,2 milj.)		2029 (12,5 milj. päiväkodit+ koulut)		2030 (8,4 milj. päiväkodit+ koulut)	
Päiväkodit	9,7			Päiväkodit				Päiväkodit	0,1			Päiväkodit	5,4
Koulut	10,7			Koulut	4,5			Koulut	9,4			Koulut	3
Muut rakennushankkeet	1,8			Muut rakennushankkeet	1,1			Muut rakennushankkeet	0,9				
Infrahankkeet**	8,4			Infrahankkeet**	10,3			Infrahankkeet**	12,2				
Ulkoalueet	0,8			Ulkoalueet	0,9			Ulkoalueet	2,6				
Maanhankinta*	1	Päiväkodit	5,7	Maanhankinta*	1	Päiväkodit		Maanhankinta*	1				
Yhtiöt*	2	Koulut	4,2	Yhtiöt*	0,4	Koulut	7,4	Yhtiöt*		Päiväkodit	3,8		
Irtaimisto	3,1	Muut rakennushankkeet	1,3	Irtaimisto	0,6	Muut rakennushankkeet	1,1	Irtaimisto		Koulut	8,7		
Yhteensä*	34,5	Infrahankkeet**	8,8	Yhteensä*	17,4	Infrahankkeet**	13,6	Yhteensä*	25,2				
		Ulkoalueet	0,9			Ulkoalueet	2,6						
		Maanhankinta*	1			Maanhankinta*	1						
		Yhtiöt*	2,1			Yhtiöt*							
		Irtaimisto	2,4			Irtaimisto							
		Yhteensä*	23,3			Yhteensä*	24,7						

YHTEENSÄ MILJ.

* Ei sisälly yhteensä lukuun   ** Lisänä liikennealueet, maa- ja vesirakentaminen, peruskorjaus, pyöräily ja jalankulkuväylät. Vuosille 2026-2027 ajoittuvat vt9 (ei vielä valtion rahoitusta), kehä2 Saarenmaa, keskustan alikulku puuttuva osa. Vuosien 2029-2030 suunnitelmat tarkentuvat myöhemmin.

6.1 Varhaiskasvatuksen kapasiteetti ja investoinnit läntisellä alueella

- **Nykyinen kunnallisten päiväkotien kapasiteetti ja käyttöaste läntisellä alueella Suorama – Vatiala - Lamminrahka:**
  - Harjunsalon pk: kapasiteetti 100, lapsimäärä 86, paikkoja käytössä 142 > täysi kapasiteetti käytössä
  - Suoraman pk: kapasiteetti 92, lapsimäärä 73, paikkoja käytössä 101 > täysi kapasiteetti käytössä
  - Vatialan pk: kapasiteetti 189, lapsimäärä 136, paikkoja käytössä 166 > noin 90 % kapasiteetista käytössä
  - Liutun pk: kapasiteetti 84, lapsimäärä 62, paikkoja käytössä 83 > täysi kapasiteetti käytössä
  - Lamminrahkan pk: kapasiteetti 144, lapsimäärä 51, paikkoja käytössä 63 > noin 45 % kapasiteetista käytössä
- **Läntisen alueen lapsimääräennuste 2030 ja 2040 / 0-5 vuotiaat:**
  - Vuonna 2023 läntisellä alueella 0-6 –vuotiaita lapsia 1048
  - Vuoteen 2030 mennessä lapsimäärän arvioidaan kasvavan 40-130 lapsella nykytilanteeseen verrattuna
  - Vuoteen 2040 mennessä lapsimäärän arvioidaan kasvavan 130-300 lapsella nykytilanteeseen verrattuna
  - Lapsimäärän kasvu kohdistuu voimakkaasti Lamminrahkaan. Vatialan alueella lapsimäärän kasvun arvioidaan olevan noin 10 % ja Suoraman alueella lapsimäärän arvioidaan säilyvän likimain ennallaan
  - 0-5 –vuotiaista lapsista keskimäärin 50 % on tällä hetkellä julkisen varhaiskasvatuksen piirissä ja 16 % käyttää yksityistä palvelua
- **Suunnitellut yksityisten päiväkotien tontinluovutukset:**
  - Suorama 1 kpl (+ 1 kpl vanha kunnallinen) > tontinluovutukset 2025- ja 2027-
  - Vatiala 1 kpl > tontinluovutus 2024-
  - Lamminrahka 1 kpl > tontinluovutus 2025-
- **Suunnitellut kunnalliset hankkeet:**
  - Uuden pienten lasten yksikön rakentaminen Lamminrahkaan 2028-2031
  - Uuden kunnallisen päiväkodin rakentaminen Vatialaan (korvaa Vatialan pk:n), kun taloudellinen tilanne tämän mahdollistaa
  - Uuden pienten lasten yksikön rakentaminen Suoramalle (korvaa Suoraman pk:n), kun taloudellinen tilanne tämän mahdollistaa
- **Kapasiteetin riittävyys:**
  - Yksityisten päiväkotihankkeiden sekä Lamminrahkan toisen pienten lasten yksikön toteutuessa läntisen alueen varhaiskasvatuskapasiteetti kasvaa ja vastaa alueen lapsimäärän kasvuun
  - Kapasiteetti voi muodostua riittämättömäksi tilanteessa, jossa yksityistä palvelutarjontaa ei ole riittävästi/se ei ole haluttua ja vanha kunnallinen yksikkö poistuu käytöstä heikon kunnan johdosta

6.2 Varhaiskasvatuksen järjestäminen ja palveluseteli

- Palveluseteli on yksi tapa järjestää kunnan lakisääteisiä varhaiskasvatuspalveluja.
- Palvelusetelillä tarkoitetaan palvelun järjestämisvastuussa olevan kunnan varhaiskasvatuspalveluiden saajalle myöntämää sitoumusta korvata palvelujen tuottajan antaman palvelun kustannukset kunnan ennalta määräämään arvoon asti.
- Palvelusetelin käyttöä säätelee laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009).
- Palvelusetelijärjestelmässä sopimusosapuolina ovat asiakas ja palveluntuottaja. Kunta ei ole sopimusosapuoli.
- Palveluseteli rinnastetaan varhaiskasvatustlain 5 §:n mukaiseen kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen.
- Varhaiskasvatuksen yksityinen osuus ei saa ylittää 30%:a kaupungin varhaiskasvatuksen kokonaistarpeesta.

1. Uuden varhaiskasvatussyksikön perustaminen

Vaihe	Kunnallinen	Yksityinen
Suunnittelu- ja toteuttaminen	Kunta vastaa suunnittelu- ja toteuttamisvaiheesta (mukaan lukien kilpailuttaminen ja sopimukset) 0,6 milj. € (sisältyy investointikustannuksiin)	Yksityinen palveluntuottaja vastaa rakennuttajan kanssa suunnittelu- ja toteuttamisvaiheesta (kunta osallistuu suunnitteluun). Tontin vuokratulot kaupungille.
Investointikustannukset	Varhaiskasvatussyksikön rakentaminen 6.5-7 milj. €	Rakennuttaja vastaa kustannuksista ja palveluntuottaja menee tiloihin vuokralle.
Ensikertainen kalustaminen ja tilojen käyttö- ja kunnossapito	Kunta vastaa tilojen ensikertaisesta kalustamisesta. Mahdollisuus tilojen ilta- ja viikonloppukäyttöön. Kunta vastaa tilojen kunnossapidosta. n. 1 milj.	Palveluntuottaja vastaa tilojen ensikertaisesta kalustamisesta. Tilojen käytöstä sovittava palveluntuottajan/kiinteistön omistajan kanssa ja tehtävä erillinen sopimus. Kiinteistön omistaja tai palveluntuottaja vastaa tilojen kunnossapidosta.

2. Asiakasnäkökulma

Vaihe	Kunnallinen	Yksityinen
Varhaiskasvatukseen hakeutuminen	Asiakas hakeutuu. Kunta on velvollinen järjestämään varhaiskasvatuspaikan (kunta ei voi sijoittaa yksityiseen varhaiskasvatukseen). Kunnalliset varhaiskasvatuspaikat eivät riitä kysyntään (erityisesti vuodenvaihde)	Asiakas hakeutuu ja palveluntuottaja nvyäksyy asiakkaaksi. Tämän jälkeen asiakas hakee palveluseteliä. Kunta päättää palvelusetelistä ja palvelusetelin asiakaskohtaisesta arvosta.
Asiakkaan asema ja asiakasmaksu	Asiakas sopimussuhteessa kuntaan. Asiaksmaksu varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukainen. Asiaksmaksutulot n. 75 000€/v.	Asiakas sopimussuhteessa palveluntuottajaan. Palveluntuottaja perii asiakaalta asiakasmaksun (=palvelusetelin omavastuuosuus + mahdollinen palvelutuottajan perimä lisämaksu). Tämän lisäksi palveluntuottaja voi periä erillistä lisämaksua (mm. Pilke 1.8.2024 40€).
Palvelun laatu	Kunta kehittää ja vastaa palvelun laadusta ja henkilöstön täydennyskoulutuksesta.	Palveluntuottaja kehittää ja vastaa palvelun laadusta ja henkilöstön täydennyskoulutuksesta.

3. Henkilöstönäkökulma

Vaihe	Kunnallinen	Yksityinen
Henkilöstön rekrytointi, palkan maksu ja työnantajaimago	Kunta vastaa varhaiskasvatuslain mukaisen henkilökunnan rekrytoinnista ja palkanmaksusta. Kustannukset sisältyvät kohtaan 4 seuraava sivu.	Yksityinen palventuottaja vastaa varhaiskasvatuslain mukaisen henkilökunnan rekrytoinnista ja palkanmaksusta.
Henkilöstöön liittyvät muut kustannukset (työvälineet, työterveys jne.)	Kunta vastaa henkilöstöön liittyvistä muista kustannuksista. Kustannukset sisältyvät kohtaan 4 seuraava sivu.	Palveluntuottaja vastaa henkilöstöön liittyvistä muista kustannuksista.
Varhaiskasvatuksen palveluohjaus, päätöksenteko, ohjaus, neuvonta ja valvonta sekä erityisopettajien konsultaatio lapsen tukeen liittyen	Kunta vastaa oman toiminnan osalta.	Kunta vastaa yksityisen varhaiskasvatuksen osalta näistä toimista.

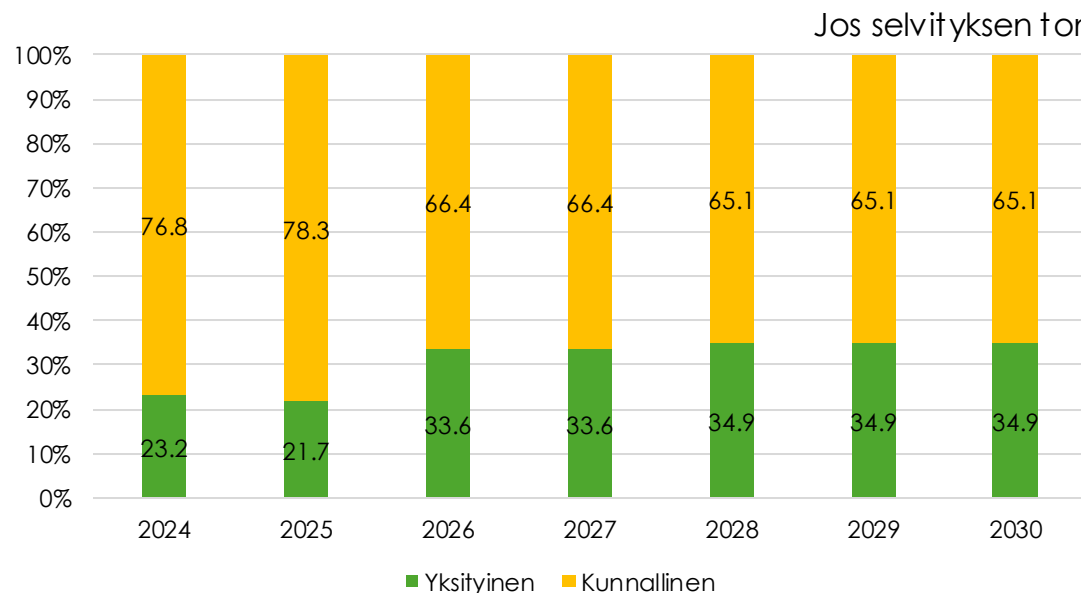
4. Kunnan kustannusten näkökulmasta

Vaihe	Kunnallinen	Yksityinen
Esimerkit: KUNNALLINEN "Uusi Vatiala" - 8 ryhmää YKSITYINEN Touhula Kangasala vuonna 2023	<u>"Uusi Vatiala"</u> Ulkoiset erät (kiinteistön ja pihojen kts. kohta 5): 1 526 777 €/v Sisäiset erät (mm. vuokra + ateria- ja siivous): 587 069 €/v TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ: 2 113 846 €/v LAPSIKOHTAINEN KUSTANNUS (kertoimet huomioitu): (2 113 846 €/v / 158 lapsimäärä): 12 734€	Yksityinen palveluseteliyksikkö - Touhula Kangasala PALVELUSETELIKUSTANNUKSET YHTEENSÄ: 666 052 €/v (2023) LAPSIKOHTAINEN KUSTANNUS (kertoimet huomioitu): (666 052 €/v / 68 lapsimäärä): 9795€

5. Riskien hallinnan näkökulma

Vaihe	Kunnallinen	Yksityinen
Lapsimäärän muutokset	Kunta vastaa toiminnan sopeuttamisesta kysyntään. Henkilöitä voidaan siirtää yksiköiden välillä ja vakansseja voidaan jättää täyttämättä.	Palveluntuottaja vastaa toiminnan sopeuttamisesta kysyntään. Henkilöstö voidaan siirtää yksiköiden välillä ja työntekijöitä voidaan jättää ottamatta.
Tilat toiminnan supistuessa	Kunta vastaa tiloista ja kunta kantaa riskin.	Palveluntuottaja tekee vuokrasopimuksen tiloista ja kiinteistön omistaja kantaa riskin.
Kiinteistön ja pihojen kunto	Kunta vastaa kiinteistöstä ja pihoista (Vatialan pvk). Toimintakulut yhteensä 117 760 €/v	Kiinteistön omistaja vastaa kiinteistöstä ja pihoista (yksiköt uusia)

Lasten määrän suhde kunnallinen ja yksityinen, %-osuus

Kohde	Lapsimäärästä arvio	Vuokra	Myyntihinta
Harjunsalo (tontinluovutus 2025)*	66	17 280€	288 000€
Lamminrahka (tontinluovutus 2025)	87	37 800€	630 000€
Vatiala (tontinluovutus 2025)	48	32 640€	544 000€
Pikon betoni (tontinluovutus 2027)	87	37 800€	630 000€
YHT.	288	125 520€/v	2 milj.

* Lisäksi myyntiarvio B-rakennukselle n. 0,9 milj.

12 kk kustannukset

OMA TUOTANTO – TILAT 288 LAPSELLE, 2 yksikköä

288 x 12 734€ (lapsikohtainen kustannus, arvioitu uusi Vatiala 158 lasta)

= -3,9 milj. vuodessa (korkokulut mukana)

- 14 milj. (investoinnit 2 x 7 milj.) vaikutus investointikattoon vähentävästi 14 milj.
- Poistot kasvavat: 14 milj. arvio **466.000 €/v.**, 30 vuoden poistoaajalla
- Nettolainakanta kasvaa **10,5 milj.** (14 milj. inv. 25% inv. tulorahoituksella)
- Korot 10,5 milj.€, 3,5%=2 milj.€, Korot ja lyhennykset: 12,5 milj.€
- Vajeen kattamiseen keskeisiä kiinteistöverokantoja tulisi korottaa keskimäärin n. 10 %-prosenttia eurotavoitteeseen 1,1 milj.€

PALVELUSETELIKUSTANNUKSET + TULOT (vuokra tai myynti)

288 x 9795€ (lapsikohtainen kustannus, Touhula 68 lasta)

= -2,8 milj. vuodessa

- Vuokratulot vuodessa (**125 520€**) tai myynti (**2 milj.**)
- Kiinteistövero (tuotto puuttuu laskelmasta)

Merkittävimmät oman palvelutuotannon riskit

Kapasiteettiriski

- Merkittävä osa kuluista kiinteitä kustannuksia (henkilöstö+kiinteistö)
- Asiakasmäärän arvioinnin haastavuus
- Kapasiteetin sopeuttaminen vaikeaa

Kiinteistöriski

- Kiinteistöjen ja ulkoalueiden ylläpito ja peruskorjaus koko rakennusten elinkaaren ajan
- Sijaintiriski jää kaupungille kysynnän mahdollisesti vähetessä

Henkilöstöriski

- Henkilöstön saatavuus
- Mahdolliset sairauspoissaolot ja niiden kustannukset
- Työterveyshuollon kustannukset
- Palkanlaskennan kustannukset
- Henkilöstöetuudet jne

Strateginen johto, kehitysjohtaja Juuso Heinisuo 15.4.2024

Kangasalan kaupunkistrategian mukaisesti Kangasala on kasvun ja oppimisen edelläkävijä, joka tarjoaa asukkaille turvalliset, terveelliset ja laadukkaat oppimisympäristöt. Strategia korostaa myös monipuolisia vapaa-ajan ja harrastamisen mahdollisuuksia. Kaupunkistrategiassa edellytetään myös tuottavuutta ja tehokkuutta. Kaiken kaikkiaan palveluverkon kehittämissuunnitelma on siten myös strateginen, koko kaupungin toimintaan ja talouteen vaikuttava suunnitelma.

Palveluverkkosuunnittelu on osa kaupungin investointien, talouden ja toiminnan hallintaa. Palveluverkkosuunnitelma on sopeutettu kaupungin käytössä oleviin tuloihin. Yhteensovittaminen on tehty siten, että kaupungin pitkäkestoinen investointisuunnitelma sisältää palveluverkkosuunnitelman ensimmäisten vuosien kohteet. Kaupungin tasapainoinen talous mahdollistaa tarkastelujaksolla vuosittain enintään 22 M €:n investoinnit (pl. maanhankinta, osakkeet ja arvopaperit sekä yhtiöiden rahoitus). Vuosittaista investointien tasoa ei ole mahdollista ylittää, ellei joitain kohteita siirretä tai poisteta investointiohjelmasta tai kaupungin tuloja lisätä.

Voimassa oleva päiväkotij- ja kouluverkkosuunnitelma 2020–2030 on hyväksytty valtuustossa 28.4.2020. Kaupungin kaikkia palveluita ja kiinteistöjä koskeva koko palveluverkon kehittämissuunnitelma vuosille 2014–2030 on hyväksytty valtuustossa 18.8.2014.

Toimintaympäristön muuttuessa on tullut tarpeelliseksi päivittää ja uudistaa vuonna 2020 laadittua suunnitelmaa. Päiväkotij- ja koulu kiinteistöjen lisäksi on tarpeen päivittää myös hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden hallinnoimat tilat ja heidän tilatarpeensa.

Suurimmat muutostekijät palveluverkon tarkastelulle ovat alueelliset väestönmuutostekijät, kuten lapsi- ja oppilasmäärien keskittyminen, syntyvyyden yleinen aleneminen, useat lakimuutokset, varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmissa tapahtuneet muutokset sekä uudet valmistuneet rakennukset ja vanhojen kiinteistöjen kunnossa ilmenneet haasteet.

Palveluverkon päivitystyötä on valmisteltu loppuvuodesta 2023 alkaen kaupunginjohtajan asettaman työryhmän toimesta. Palveluverkkotyö on jaettu neljään osaan: lähtötietoihin, kohdekortteihin, vaikuttavuustarkisteluun ja palveluverkkosuunnitelmaan. Työssä on hyödynnetty tilastotietoa ja aikaisempia suunnitelma-aineistoja.

...

Jatkuu edelliseltä sivulta...

1. Lähtötiedoissa käsitellään Kangasalan väestönkehitystä, muuttoliikettä ja väestöennusteita sekä palvelukohtaisia tarkempia tietoja, kuten oppilasmääriä ja tilojen kapasiteettia.
2. Kohdekorteissa esitetään tarkastelussa olevat kohteet, näiden tekninen kunto ja kapasiteetti.
3. Vaikutusten arvioinnissa vaihtoehtoja tarkistellaan eri näkökulmista, henkilöstön työpajan, kuntalaiskyselyn ja työ- ja ohjausryhmän analysoinnin kautta.

Edellä kuvatut aineistot ovat taustamateriaalia palveluverkkosuunnitelman pääraporttiin, jossa esitellään laajemmin vaihtoehdot, palveluiden erityispiirteet, aluetarkistelut sekä investointien taso ja ajoitus tuleville vuosille.

Palveluverkkosuunnitelman vaihtoehtoista ja kohdekohtaisista päätöksistä lopulliset päätökset tehdään aina erikseen, joko sisällytettynä valtuuston päättämään talousarvioon tai päätösvaltaisessa toimielimessä.

Palveluverkkosuunnitelman valmistelu etenee siten, että lautakäsittelyt ovat huhtikuussa. Kaupunginhallitus valmistelee esityksensä valtuustolle toukokuun kokoukseen.

Liite

Kangasalan palveluverkon kehittämissuunnitelma vuosille 2024-2030

Oheismateriaali

Kohdekortit

Lähtötiedot

Elinympäristöjohtaja 18.4.2024 §

Elinympäristölautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuustolle,

1. että palveluverkon kehittämissuunnitelma vuosille 2024-2030 hyväksytään liitteen mukaisesti jatkovalmistelun pohjaksi,
2. että investointihankkeista ja kohteiden mahdollisista lakkautuksista tehdään päätökset erikseen ja
3. että palveluverkkosuunnitelman välitarkistus tehdään 2028 tai toimintaympäristön muuttumisen niin edellyttäessä.

Vaatimattomasti paras
Kangasala.

